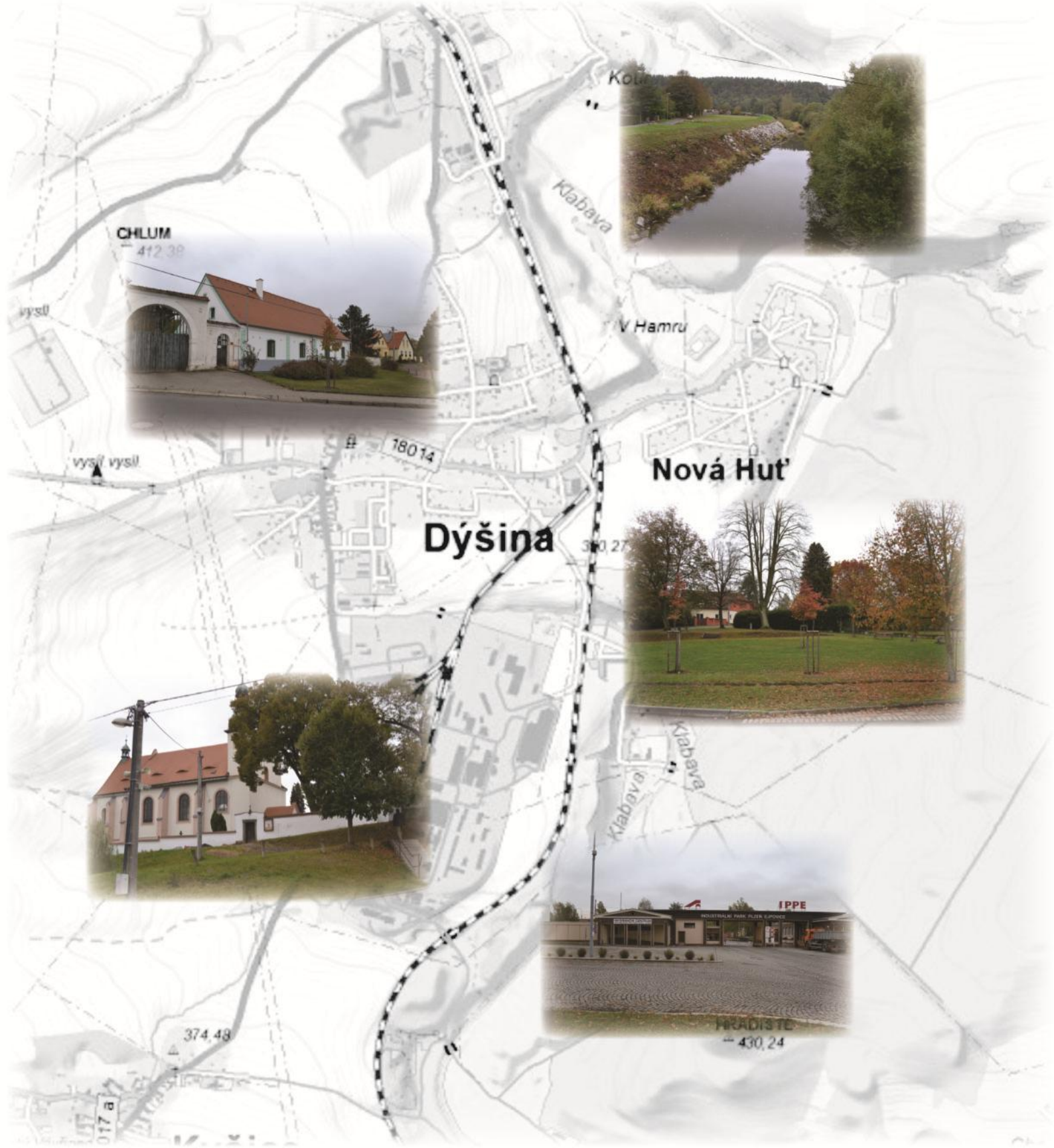
PROGRAM ROZVOJE OBCE DÝŠINA

květen 2016

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.

RRA PLZEŇSKÉHO KRAJE

PROGRAM ROZVOJE OBCE DÝŠINA

Objednatel: **Obec Dýšina**
Nám. Míru 30
330 02 Dýšina

Zpracovatel: **Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.**
Riegrova 1
301 11 Plzeň

Tým zpracovatele: Ing. Pavel Beneš
Ing. Filip Uhlík
Mgr. Jan Svoboda
Mgr. Martina Robotková
Mgr. Lenka Křížková

Květen 2016

Obsah:

I. Analytická část ... 1
1 Poloha a vazby ... 1
2 Obyvatelstvo a bydlení ... 2
2.1 Obyvatelstvo ... 2
2.1.1 Vývoj populace ... 2
2.1.2 Struktura obyvatel ... 3
2.1.3 Domácnosti a rodiny ... 4
2.2 Bydlení ... 5
2.2.1 Bytová výstavba ... 5
2.2.2 Struktura a vybavenost bytů ... 5
2.2.3 Bytová politika obce ... 6
3 Podmínky pro rozvoj obce ... 7
3.1 Urbanistická struktura ... 7
3.2 Možnosti rozvoje území ... 8
4 Veřejné služby ... 10
4.1 Vzdělávání ... 10
4.1.1 Mateřská škola ... 10
4.1.2 Základní škola ... 11
4.1.3 Zájmové vzdělávání ... 12
4.2 Zdravotnictví ... 12
4.3 Sociální zařízení a služby ... 12
4.4 Spolky a organizace ... 13
4.5 Kulturní zázemí, společenské a další akce ... 13
4.6 Sport v obci ... 14
4.7 Volný čas ... 14
4.8 Komunikace obce s občany ... 15
4.9 Bezpečnost a Integrovaný záchranný systém ... 15
5 Ekonomika ... 16
5.1 Pracovní funkce obce ... 16
5.1.1 Ekonomická základna ... 16
5.1.2 Průmyslové zóny ... 16
5.1.3 Pracovní místa ... 17
5.1.4 Nezaměstnanost ... 18
5.1.5 Rekreace a cestovní ruch ... 19
5.2 Hospodaření obce ... 20
5.3 Marketing a vnější vztahy ... 22
6 Doprava ... 23
6.1 Silniční doprava ... 23
6.1.1 Širší vztahy a technický stav komunikací ... 23
6.1.2 Dopravní zatížení ... 23

6.1.3 Dopravní nehody 24
6.1.4 Doprava v klidu 26
6.2 Cyklistická a pěší doprava 26
6.2.1 Cyklistická doprava 26
6.2.2 Pěší doprava 26
6.3 Veřejná doprava 26
6.3.1 Železniční doprava 27
6.3.2 Autobusová doprava 28
7 Technická infrastruktura 29
7.1 Vodní hospodářství 29
7.1.1 Zásobování pitnou vodou 29
7.1.2 Likvidace odpadních vod 29
7.1.3 Ochrana před důsledky povodní 29
7.2 Odpadové hospodářství 30
7.3 Energetické hospodářství 30
8 Životní prostředí 31
8.1 Zeleň, veřejná prostranství, krajina 31
8.2 Ovzduší a hluk 31
8.3 Kvalita vody 32
9 SWOT analýza 33
II. Strategická část 34
10 Východiska strategické části 34
10.1 Věcná východiska – shrnutí problémů 34
10.2 Metodická východiska 34
10.3 Vize obce Dýšina do roku 2030 35
10.4 Hlavní cíl a strategické cíle 35
11 Popis strategické části 37
11.1 Strategická oblast 1: Prostředí obce 37
11.2 Strategická oblast 2: Doprava 39
11.3 Strategická oblast 3: Život obce 41
11.4 Strategická oblast 4: Ekonomický rozvoj 44
12 Realizace Programu 46
12.1 Řízení Programu 46
12.2 Příprava a realizace projektů 47
12.3 Hodnocení realizace Programu 47
12.4 Aktualizace Programu 48
13 Finanční zajištění Programu 50
13.1 Vlastní finanční zdroje obce 50
13.2 Dostupné externí zdroje financování 50
Seznam použitých zdrojů 52
Přílohy 53

I. Analytická část

1 Poloha a vazby

Obec Dýšina je dynamicky se rozvíjející obcí ležící v těsné blízkosti krajské metropole Plzeň (cca 10 km severovýchodně). Obec je pátou populačně největší obcí okresu Plzeň – město (1 829 obyvatel k 1.1.2015), kam byla administrativně přesunuta z okresu Plzeň-sever společně s obcemi Chrást a Kyšice od 1.1.2007.

Populační rozvoj obce po roce 2000 vyplývá z příznivé geografické i dopravní polohy a z atraktivního okolí obce. Obec leží na levém břehu řeky Klabavy v nadmořské výšce 361 m n. m. Na pravém břehu řeky jsou poměrně rozsáhlé lesy s Kokotskými rybníky, což je území atraktivní pro turistiku.

Hlavním silničním tahem vedoucím obcí je komunikace II/180, která je součástí vnějšího aglomeračního okruhu města Plzně. V současnosti Dýšinou prochází také hlavní železniční trať č. 170 Praha – Plzeň, ale po dokončení modernizace této trati, jejíž součástí je i železniční tunel, bude již obec mimo tuto hlavní trať. Díky poloze v těsné blízkosti Plzně má obec Dýšina velmi kvalitní dopravní dostupnost do krajského města a to i městskou hromadnou dopravou.

První písemná zmínka o obci je z roku 1242. Příznivou polohu obce při řece Klabavě nedaleko ústí do Berounky však dokládají jak archeologické nálezy z mladší doby kamenné, tak z počátků slovanského osídlení z 8. století. Na vývoj obce a jejích částí měly zásadní vliv těžba a zpracování železných rud.

Administrativně je obec rozdělena do dvou částí – Nová Huť (422 obyvatel dle Statistického lexikonu obcí ČR 2013) a Dýšina (1 394). Osada Horomyslice je součástí Nové Huti. Obec Dýšina spadá do správního území obce s rozšířenou působností Plzeň společně s Chrástem a Kyšicemi. Magistrát města Plzně zde plní též úlohu pověřeného obecního úřadu a stavebního úřadu. Také sídlo finančního úřadu je v Plzni. Matriční úřad vykonává Obecní úřad Chrást.

Pro obec Dýšina je velmi významná dojížďka za prací, neboť v obci se nachází velké množství pracovních příležitostí. Podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů (dále SLDB) 2011 sem dojíždí za prací lidé téměř ze 100 obcí ČR. Nejvíce z Plzně (152 osob), Rokycan (55) a Chrástu (33). Následují Kyšice a Ejpovice (po 12). Zaměstnání a možnost relativně dostupného bydlení v Dýšině mohou být důvodem pro přestěhování alespoň pro část dojíždějících za prací z center. Také významná část současných obyvatel obce má vazby k těmto centrům. Například do Plzně podle SLDB 2011 dojíždělo za prací 244 obyvatel Dýšiny.

Z pohledu dojížďky do škol do Dýšiny dojíždí každoročně přibližně 40 žáků a to převážně ze sousedních Kyšic (33 žáků, tj. 34 % vyjíždějících žáků z obce). Naopak z Dýšiny vyjíždělo podle SLDB 2011 nejméně 153 žáků a opět výrazně převažovala vyjížďka do Plzně (více než 80 %). Prokazatelně intenzivnější vazbu na Dýšinu mají tedy jen Kyšice a Chrást.

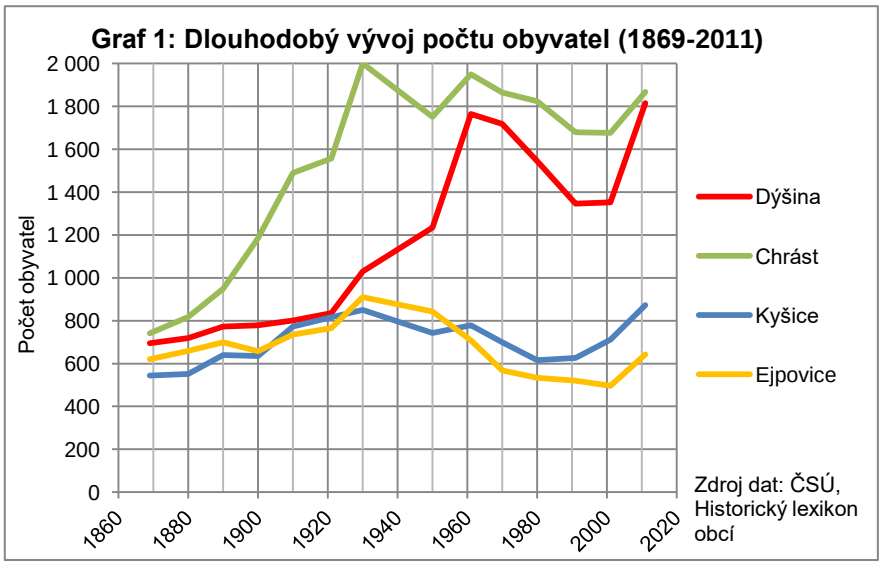
Také na základě těchto poznatků a s ohledem na podobnou polohu při východní hranici města Plzně byly vybrány referenční obce pro pochopení pozice obce Dýšina v širším demografickém, sociálním, ale i ekonomickém kontextu. Mezi obce, se kterými bude v další analýze prováděno srovnání s obcí Dýšinou, patří sousední obce Chrást a Kyšice, a dále obec Ejpovice z okresu Rokycany (viz mapa 1).

2 Obyvatelstvo a bydlení

2.1 Obyvatelstvo

2.1.1 Vývoj populace

Analýza dlouhodobého vývoje počtu obyvatel je podstatná pro vyhodnocení atraktivity obce pro bydlení i další funkce, neboť odráží nejen historický vývoj obce, ale i její rozvojové předpoklady. Pro analýzu dlouhodobého vývoje počtu obyvatel byly využity výsledky Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) od roku 1869 (viz graf 1).

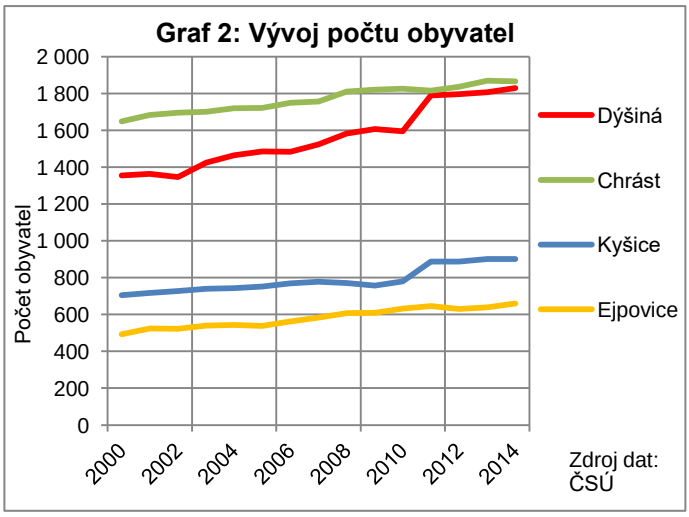

Z grafu vyplývá, že počet obyvatel obce Dýšina strmě rostl od 20. let do 60. let 20. století, kdy se počet obyvatel více než zdvojnásobil. Důvodem tohoto růstu byl zřejmě velký rozvoj hutnictví v obci, který podstatně nezbrzdila ani 2. světová válka.

Tento trend vystřídal poměrně prudký pokles počtu obyvatel mezi SLDB 1961 a 1991, kdy došlo k úbytku téměř čtvrtiny obyvatel. Příčinou byl zřejmě především útlum výroby v Rudných a nerudných dolech (hrudkovny).

Rozdíly ve vývoji obou částí, Dýšina i Nová Huť, ukazuje graf P1 v příloze. Z něj je zřejmé, že část Nová Huť dosáhla maxima v roce 1961 (555 obyvatel). Část Dýšina pokračovala v populačním růstu ještě dalších 10 let.

Srovnání s okolními obcemi v grafu 1 ukazuje, že Chrást prošel podobně rychlým obdobím populačního růstu, ale o 30-40 let dříve, a do jeho vývoje se válka a její populační důsledky promítly. Také v Chrástu došlo k populačnímu poklesu mezi SLDB 1961-1991, i když méně intenzivnímu. Celkově méně dynamický byl v celém sledovaném období vývoj počtu obyvatel v obcích Kyšice a Ejpovice.

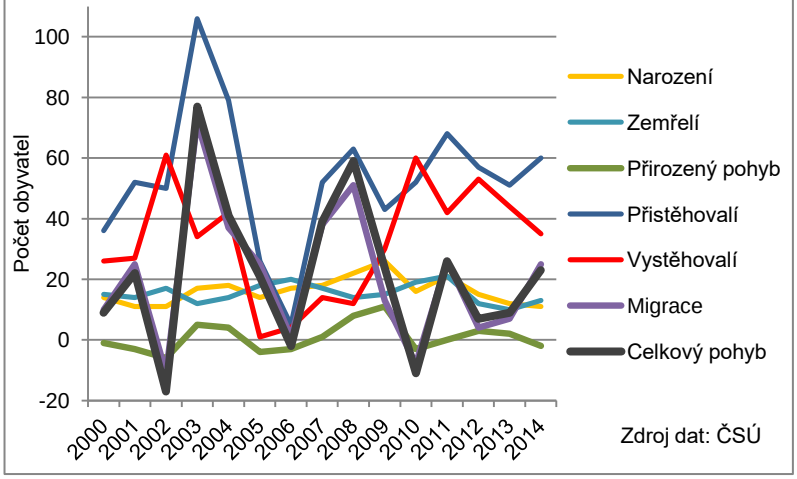
Aktuální populační vývoj dokládá v grafu 1 období 2001 až 2011, kdy počet obyvatel obce Dýšina vzrostl o 34 %, což bylo nejvíce ze sledovaných obcí (Ejpovice +29 %, Kyšice +23 %, Chrást + 11 %). Počtem obyvatel se tak Dýšina přiblížila sousednímu Chrástu.

Podrobnější pohled na vývoj počtu obyvatel Dýšiny od roku 2000 ve srovnání s okolními obcemi ukazuje graf 2. Je zřejmé, že populační růst Dýšiny souvisel s realizací tří

výraznějších fází bytové výstavby. Mezi roky 2000 a 2014 vzrostl počet obyvatel z 1354 na 1829, tj. o 475 (relativně o 35 %). Byl tak zřejmě dosažen nejvyšší počet obyvatel obce a nahrazen pokles z druhé poloviny 20. století. Srovnatelný relativní růst zaznamenaly Ejpovice (o 34 %). O něco méně intenzivně rostly v těchto letech Kyšice (o 20 %) a nejméně Chrást (o 13 %).

Vzhledem k intenzivnímu vývoji obce Dýšina v posledním období stojí za pozornost i jednotlivé složky pohybu obyvatel, které ukazuje graf 3. Z tohoto grafu je patrné, že na růstu počtu obyvatel v obci se podílela především migrace, a to hlavně v letech intenzivnější bytové výstavby (viz dále). V posledních letech (od roku 2007) se počet přistěhovalých stabilizoval na hodnotě kolem 50 ročně. V menší míře se na populačním růstu obce podílel také přirozený pohyb, především v letech 2007-2009.

Graf 3: Pohyb obyvatel obce Dýšina

2.1.2 Struktura obyvatel

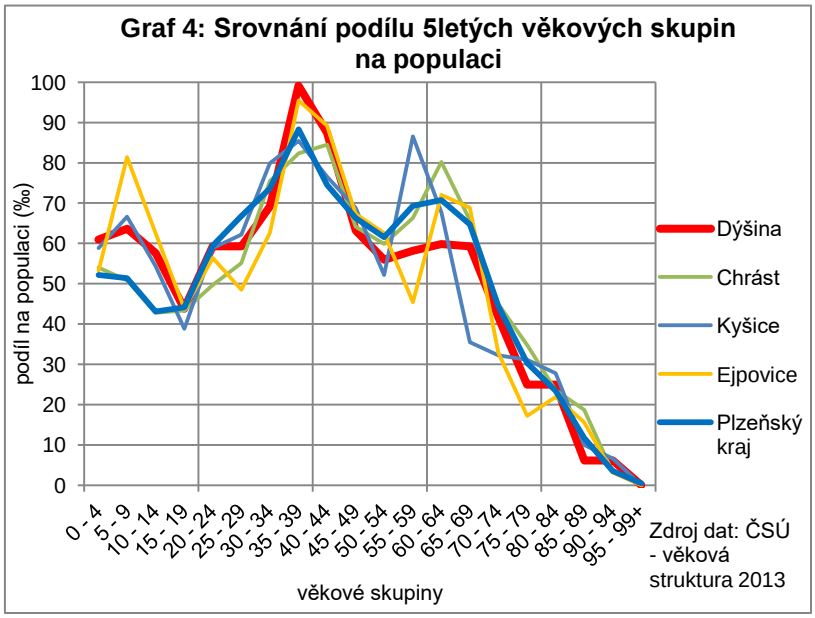
Struktura obyvatel je významný faktor rozvojových potřeb obyvatel obce a její znalost je podstatná např. i pro návrh správné strategie rozvoje. Obyvatelstvo obce Dýšina se vyznačuje velmi nízkým počtem obyvatel narozených v obci, tzv. rodáků (podle bydliště matky v době narození dítěte), jak vyplývá ze srovnání v tabulce P2 v příloze. Tito obyvatelé tvoří pouze 31 %, což může mít vliv soudržnost komunity v obci. Nízký podíl rodáků v obci má příčinu především v příchodu nových obyvatel do nově postavených bytů v době rozvoje průmyslových podniků. Svůj vliv má jistě také migrační vlna v posledních letech.

Dýšina se rovněž vyznačuje poměrně vysokým počtem cizinců (8 %). Většina z nich sem přichází „za prací“ v důsledku velkého počtu pracovních míst v obci a část z nich bydlí v ubytovnách (1,8 % obyvatel bydlících v zařízeních). Lze očekávat, že tato relativně početná skupina má velmi slabý vztah k obci.

Vyšší je v Dýšině podíl obyvatel bydlících mimo byty i zařízení (45 obyv., tj. 2,5 %). Zřejmě se jedná o část majitelů a obyvatel rekreačních objektů (vč. chat), kteří tyto objekty využívají celoročně. Na katastrálním území obce Dýšina se nachází téměř 80 evidenčních čísel (chat) a nejméně 26 domů je využíváno k rekreaci (dle SLDB 2011).

Podle ukazatelů věkové struktury má Dýšina poměrně mladou populaci ve srovnání s krajem nebo správním obvodem pověřeného obecního úřadu (dále SO POÚ) Plzeň. Podobně jsou na tom také Kyšice a Ejpovice (viz tabulka v příloze). Dýšina má vyšší podíl obyvatel ve věku 0-15 let a současně nižší podíl obyvatel v poproduktivním věku, což dokládá i nízká hodnota indexu stáří (82,7).

Srovnání Dýšiny s okolními obcemi podle podrobné věkové struktury ukazuje graf 4. Dýšina má nejvyšší podíl obyvatel ve věkové skupině 35-39 let. Naopak zřetelný je relativně malý podíl obyvatel ve věku 50-69 let, ale i ve starších věkových skupinách.

V důsledku polohy blízko krajského města Plzně žije v Dýšině vzdělanější obyvatelstvo. Nadprůměrný je zde především počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (15 %), což má za následek i vyšší index vzdělanosti (78). Současně je zde však také poměrně vysoký podíl obyvatelstva jen se základním vzděláním (18 %).

2.1.3 Domácnosti a rodiny

Pro rozvoj obce je důležitým faktorem struktura rodin žijících v obci, kterou shrnuje tabulka P3 v příloze. V tabulce jsou uvedeny hodnoty ukazatelů jak v relativní podobě, tak absolutně. Z porovnání hodnot bytových domácností je zřejmé, že v obci z 96 % v bytě hospodaří jedna domácnost. Relativně vyšší podíl mají v obci vícečlenné nerodinné domácnosti (5 %). Z nich v Dýšině nadpoloviční podíl mají více než 2členné nerodinné domácnosti. Příčinou je zřejmě častější pronájem bytu více osobám, které netvoří rodinu, např. cizincům.

Ze všech porovnávaných obcí má Dýšina největší podíl (31 %) domácností jednotlivců a naopak nejnižší podíl rodinných domácností. Tyto domácnosti jsou většinou tvořeny 1 rodinou (97 %).

Všechny porovnávané obce mají relativně vysoký podíl jak úplných rodin celkem, tak z nich úplných rodin se závislými dětmi (tj. děti ekonomicky neaktivní ve věku do 26 let). Přesto však rodin bez závislých dětí je ve sledovaných obcích o něco více. V Dýšině tvoří tyto rodiny 53 %.

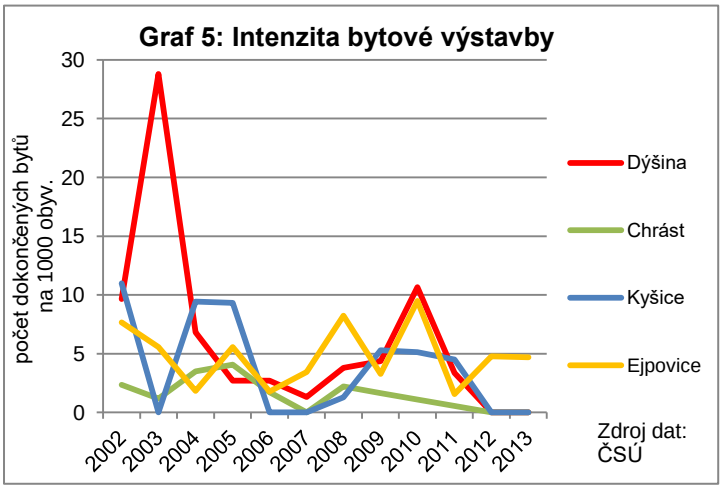
Z pohledu počtu členů rodinných domácností v případě rodin se závislými dětmi převažuje v Dýšině převážně tradiční model, tj. rodiče se dvěma dětmi (62 %), nejmenší podíl mají rodiny se 3 a více dětmi (10 %). Tento podíl je současně nejnižší mezi porovnávanými obcemi.

Rodiny bez závislých dětí jsou nejčastěji tvořeny dvěma členy domácnosti (66 %). Jedná se tedy buď o bezdětné páry anebo rodiny se zaopatřenými dětmi.

Vzhledem k vysokému podílu úplných rodin je zřejmé, že v Dýšině stejně jako v okolních obcích je nízký podíl neúplných rodin (14 %). V obci je tento podíl dokonce po Ejpovicích druhým nejnižším. Nejčastěji v čele takovéto neúplné rodiny je žena (74 %) a stará se o jedno nezaopatřené dítě (54 %).

2.2 Bydlení

2.2.1 Bytová výstavba

Bytová výstavba ve sledovaném období 2002 - 2014 měla v obci Dýšina dynamický vývoj (viz graf 5). Po maximu v roce 2003, kdy dosáhla hodnoty 28 dokončených bytů na 1 000 obyvatel, došlo k postupnému útlumu výstavby. Poměrně málo bytů bylo postaveno v roce 2007, kdy byly dokončeny jen 3 byty na 1 000 obyvatel. Poté opět došlo k oživení bytové výstavby, takže dalšího maxima bylo dosaženo v roce 2010. V letech 2012 a 2013 však nebyl podle údajů ČSÚ dokončen žádný byt!

Na extrémní hodnotě intenzity bytové výstavby v roce 2003 měla především podíl výstavba obecních bytů a to jak malometrážních startovacích bytů, tak bytů s pečovatelskou službou. Celkem bylo v letech 2002 - 2013 dokončeno v obci Dýšina 57 bytů v rodinných domech a 53 ostatních bytů.

Oproti okolním obcím se Dýšina ve sledovaném období v souhrnu vyznačovala nejvyšší hodnotu intenzity bytové výstavby a také absolutně zde bylo ze sledovaných obcí dokončeno nejvíce bytů. Další charakteristikou obce v souhrnu za sledované období je vysoký počtem nových bytů mimo rodinné domy.

Aktuálně probíhá na území obce Dýšina pouze výstavba rodinných domů, a to postupně na několika místech.

2.2.2 Struktura a vybavenost bytů

Obec Dýšina se vyznačuje vyšším podílem rodinných domů oproti krajskému průměru, avšak porovnáme-li tento podíl (více než 90 %) s podíly referenčních obcí je nejnižší (viz tabulka P4 v příloze). V jednotlivých částech obce jsou tyto podíly rozdílné, jak dokládá tabulka 1.

Tabulka 1: Domovní a bytový fond podle částí obce Dýšina

Obec Části obce	Domy			Byty		
	celkem	Rodinné	podíl RD (%)	celkem	obydlené	podíl obydl. (%)
Dýšina	**466**	**423**	**90,8**	**779**	**677**	**86,9**
Dýšina	342	304	88,9	597	515	86,3
Nová Huť	124	119	96,0	182	162	89,0

Zdroj dat: Lexikon obcí ČR, 2013

V části Nová Huť je podíl rodinných domů výrazně vyšší než v části Dýšina, což koresponduje s typem zástavby obou částí obce.

Obec Dýšina má celkově oproti okolním obcím nejvíce bytů v bytových domech, což ovlivňuje hodnoty některých strukturálních ukazatelů (opět viz tabulka P4 v příloze).

Polovina obydlených bytů v Dýšině je ve vlastním domě, ale poměrně malý podíl obyvatel žije v bytech v osobním vlastnictví. Část bytového fondu, který byl ve vlastnictví průmyslových podniků, byl v minulých letech rozprodán a část těchto bytů je v současnosti majiteli dále pronajímána. Část bytů pronajímá také obec (viz další podkapitola).

V Dýšině je poměrně malý podíl neobydlených domů (13,3 %), přičemž nejméně 5 % domů je neobydleno z důvodu rekreace. Podstatné rozdíly mezi částmi obcí z pohledu obydlenosti bytů nejsou. V obou částech se pohybuje hodnota tohoto ukazatele okolo 3,5 %.

Tabulka P4 v příloze dokládá také vybavenost bytů v obci Dýšina ve srovnání s okolními obcemi. Dýšina se vyznačuje velmi vysokým podílem napojení bytů na kanalizaci (více než 90 %) a s tím i souvisejícím nízkým podílem bytů se žumpou či jímkou (pouze necelých 8 %). Vysoký je i podíl bytů napojených na plyn (81 %) a tím i podíl bytů, které jsou plynem vytápěny (73 %). Vyšší podíl bytů je vytápěn kamny.

Z hlediska životního prostředí je také významné zjištění, že velmi malý podíl bytů používá k vytápění pevná paliva (12 %). Tato hodnota je nejnižší ze všech srovnávaných obcí a současně je výrazně pod krajským průměrem.

2.2.3 Bytová politika obce

Obec Dýšina v roce 2015 vlastní 54 bytů, z toho 22 v DPS, 30 v různých bytových domech a 2 byty jsou umístěny ve škole. Dvacet čtyři malometrážních bytů je tzv. startovacích, tedy určených jako počáteční bydlení pro mladé.

Obec nemá zřízenu organizaci na správu svých bytů. V současné době obec byty neprodává. V roce 2007 proběhla privatizace několika bytových domů vystavěných před rokem 1989 svépomocí, v nich si obec ponechala 6 nástaveb.

3 Podmínky pro rozvoj obce

3.1 Urbanistická struktura

Obec Dýšinou tvoří části obce Dýšina a Nová Huť, a dále osada Horomyslice. Všechna tato sídla se výrazně liší urbanistickou i architektonickou strukturou, což je dáno jejich rozdílným historickým vývojem.

Část obce Dýšina byla tradiční zemědělská obec na Plzeňsku, jejíž jádro tvořilo několik statků soustředěných kolem návsi. Některé z těchto objektů a fara jsou dnes památkově chráněné. Dominantou obce je kostel Nejsvětější trojice a sv. Šimona a Judy, také památkově chráněný. Širší centrum Dýšiny bylo vyhlášené jako vesnická památková zóna.

Vývoj Dýšiny ovlivnily těžba a zpracování železné rudy rozvíjející se zde od 2. poloviny 17. století, neboť přilákaly nové obyvatele. V 19. století došlo jednak k přestavbě statků v duchu lidového klasicismu, což dodnes určuje architektonickou hodnotu centra sídla, a dále k rozšiřování centra jižním směrem ke Kyšicím.

Na přelomu 19. a 20. století došlo ke stavebnímu rozvoji obce severním směrem na Chrást. Na počátku 20. století se zástavba Dýšiny přiblížila k části Nová Huť. Blízko centra vznikla také strojírna a slévárna, která svou činnost ukončila v roce 2012 (Armaturka).

Na dnešní vzhled a uspořádání Dýšiny však měl rozhodující vliv vývoj po 2. světové válce. Bylo zbouráno několik statků i hospoda a historická budova školy na návsi, což otevřelo náves severním směrem a narušilo její vzhled. K tomu přispěla i výstavba nákupního střediska na východní straně.

Výstavba rozsáhlého areálu hrudkoven při silnici do Kyšic i menší průmyslové areály navazující na obytnou zástavbu určily dnešní na první pohled spíše průmyslový charakter obce, neboť podstatná část areálu je využívána i dnes. Zároveň byly postaveny první bytové domy v jižní části sídla. Později byly postaveny bytové domy také v severní části Dýšiny. Obě tato území nesplňují dnešní požadavky na kvalitní bydlení (parkování, stav zeleně, vybavení veřejných prostranství).

Naprostou většinu domů pro bydlení tvoří však rodinné domy, které se staví také v posledních letech (po roce 2007). Pozitivem je doposud postupné rozrůstání zastavěných území, kdy nové výstavba zpravidla navazuje na starší zástavbu v několika lokalitách a nevznikají tak rozsáhlé plochy uniformní zástavby.

Rychlý populační růst obce Dýšina, resp. obou jejích částí, po roce 2000 posunul obec z velikostní skupiny obcí do 1500 obyvatel (do roku 2006) do skupiny obcí, jejichž počet obyvatel se blíží 2000. Tomuto populačnímu vývoji dosud plně neodpovídá vývoj komerční ani veřejné vybavenosti, jak naznačuje srovnání s téměř stejně populačně velkým Chrástem (ZUŠ, někteří lékařští specialisté apod.). Přesto v části Dýšina je kromě ZŠ, MŠ, knihovny a pošty také praktický lékař, dům s pečovatelskou službou, ale i zařízení, které reaguje na specifické potřeby rodin s malými dětmi (mateřské centrum).

Podobné je to i v případě komerčních služeb. Jejich nabídku a stabilitu však ve větší míře ovlivňuje poloha obce blízko Plzně. V sídle je pouze jeden obchod s potravinami a dvě restaurace, z toho jedna s časově omezeným provozem. Jsou zde některé další služby pro obyvatele (např. prodejna obuvi a textilu, kadeřník, nehtová modeláž). S dalším předpokládaným populačním růstem obce lze očekávat zvyšování poptávky po nových veřejných i neveřejných službách v obci.

Část obce Nová Huť je ze tří stran ohraničená řekou Klabavou, která posiluje její rekreační atraktivitu. Od Dýšiny odděluje Novou Huť železniční trať.

Na dnešní podobu Nové Huti měla rozhodující vliv výstavba rekreačních vil pro letní pobyt zámožnějších obyvatel Plzně, která probíhala od konce 19. století do 20. let 20. století. Urbanistickou strukturu ovlivnil výnos z roku 1901 o nejmenší dovolené výměře zahrady (10,8 aru). Nová Huť se tak i dnes vyznačuje významným podílem vilové zástavby s velkými zahradami, která je doplněná rodinnými domy. Bývalý Šonský penzion dnes slouží jako bytový dům. Nejvýraznější dominantou Nové Huti je Bílý mlýn Kepka.

V roce 2015 nebyl v Nové Huti v provozu obchod ani pohostinství. Přesto je zde umístěna i část infrastruktury sloužící celé obci. Jedná se především o novou ČOV. Z infrastruktury pro rekreaci nelze pominout koupaliště, které stále poměrně hojně využívají také návštěvníci obce, i když jeho stav, vč. zázemí, už neodpovídá současným požadavkům. V blízkosti koupaliště se nachází výchozí místo do návštěvnicky atraktivního lesního komplexu s Kokotskými rybníky. Tato část obce tak tvoří kromě Golf Parku hlavní centrum krátkodobé rekreace v obci Dýšina. Kapacity této lokality, zejm. z hlediska parkování, jsou však v letních měsících nedostatečné.

V osadě Horomyslice je dnes nejvýznamnější aktivitou Golf Park Plzeň. Kromě zázemí jediného zařízení tohoto druhu v Plzni a okolí se zde nachází školící centrum, nevyužitý výrobní areál a několik rodinných domů.

3.2 Možnosti rozvoje území

Platný územní plán obce Dýšina vymezuje v části obce. Čtyři rozvojová území pro bydlení navazují na stávající obytnou zástavbu a jedno je blízko Dýšina dostatek rozvojových ploch pro bydlení, a to i s ohledem na atraktivitu obce pro tuto funkci centra. Kromě toho je na západním okraji sídla vymezeno území smíšení, tj. pro bydlení i podnikání. V návaznosti na největší průmyslovou zónu je územním plánem na jihu vymezeno také území výrobní.

V části obce Dýšina jsou však i další rozsáhlejší území, kde je možné uvažovat o transformaci na jinou funkci, především v souvislosti s ukončením resp. omezením výrobní činnosti. Jedná se např. o bývalou Armaturku nebo areál Flagy, který svým ochranným pásmem omezoval využití okolních ploch. V současné obytné zástavbě Dýšiny existuje řada ploch využitelných pro výstavbu jednotlivých rodinných domů.

V centru Dýšiny by bylo vhodné se koncepčně zabývat finálním řešením náměstí Míru, vč. nákupního centra. Komunitní funkci tohoto centrálního veřejného prostoru omezuje poměrně intenzivní provoz na křižovatce silnic II/180 a III/18014 do Nové Huti i Horomyslic. S ohledem na plánovanou přeložku silnice II/180 mimo obec lze předpokládat rozšíření možností pro rozvoj komunitní funkce náměstí.

Také území navazující na náměstí Míru na východě, které je v územním plánu ve výhledu uvažováno pro občanskou vybavenost, by si zasloužilo koncepční řešení. Z hlediska vybavenosti obci chybí zejm. kulturní dům se sálem. I když bylo postaveno dětské hřiště na louce při ulici V Jamách nebo menší u fotbalového hřiště je v sídle podobných zařízení nedostatek, zejm. s ohledem na jeho atraktivitu pro bydlení mladších rodin.

Hledání optimálního řešení a využití těchto „přestavbových“ území je vhodné alespoň v první fázi provést ve variantách a se zapojením veřejnost. Vybranou variantu je pak možné rozpracovat do podoby uceleného koncepčního návrhu z hlediska všech podstatných

souvislostí, např. i s využitím architektonické soutěže. Takový návrh umožní i postupnou realizaci při respektování konečné podoby.

Největší průmyslový areál ležící jižně přímo rozvoj Dýšiny neomezuje a je oddělen ochranou zelení. Jeho dostupnost pro pěší z obce je však problematická, neboť chybí chodník a silnice II/180 je poměrně frekventovaná a úzká. Nedostatečně je v území řešeno také parkování dojíždějících pracovníků. Přitom obsluha veřejnou dopravou je také omezená.

Rozvoj části Nová Huť je do značné míry omezen železnicí, řekou Klabavou a její aktivní záplavovou zónou. Rozvojová území, a to pouze pro bydlení, se nachází mezi sídlem a železnicí. Také v Nové Huti zatím bytová výstavba probíhala v těsné vazbě na současnou zástavbu, což je pozitivní.

V samotném sídle chybí zřetelné centrum. Současnou podobu Husova náměstí nelze považovat pro tuto funkci za optimální. Ani aktuální využití trojúhelníku v centrální poloze mezi ulicemi Přátelství, Husova a Spojovací není příliš vhodné. V sídle chybí např. dětské hřiště.

O nevyhovujícím stavu přírodního koupaliště v Nové Huti vybudovaném před více než 50 lety a jeho zázemí (vč. parkování) již byla řeč. Dalším územím, kde je nutné uvažovat o výraznějších úpravách, popř. změně funkce, je bývalé házenkářské hřiště. Jeho budoucí využití je vhodné koncipovat ve vazbě na vývoj okolních území pro bydlení.

V osadě Horomyslice nejsou v územním plánu vymezeny žádné rozvojové plochy především z důvodu aktivní záplavové zóny řeky Klabavy a obklopení osady golfovým hřištěm. K řešení je však bývalý výrobní areál. Přehled území k řešení v obci Dýšina ukazuje mapa 2.

4 Veřejné služby

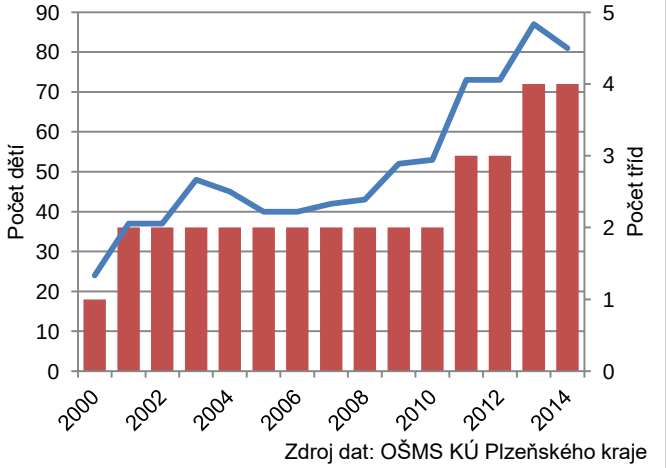
4.1 Vzdělávání

Školství je v obci Dýšina zastoupeno jednou příspěvkovou organizací obce, a to pro předškolní i základní vzdělání (Základní škola a Mateřská škola generála Pattona Dýšina). V obci je též poskytováno zájmové vzdělávání. Kromě toho za vzdělávacími aktivitami dojíždí obyvatelé Dýšiny především do nedaleké Plzně. Podle údajů SLDB z roku 2011 tam míří 81 % dýšinských žáků a studentů navštěvujících školu mimo obec.

4.1.1 Mateřská škola

Předškolní vzdělávání v obci zajišťuje ZŠ a MŠ generála Pattona Dýšina. Mateřská škola sídlí v areálu ZŠ (Školní 229, Dýšina). Dvě třídy se nachází přímo v budově MŠ a dvě třídy v budově základní školy. Stravování dětí je zajištěno jídelnou základní školy.

Graf 6: Vývoj počtu dětí a tříd MŠ Dýšina

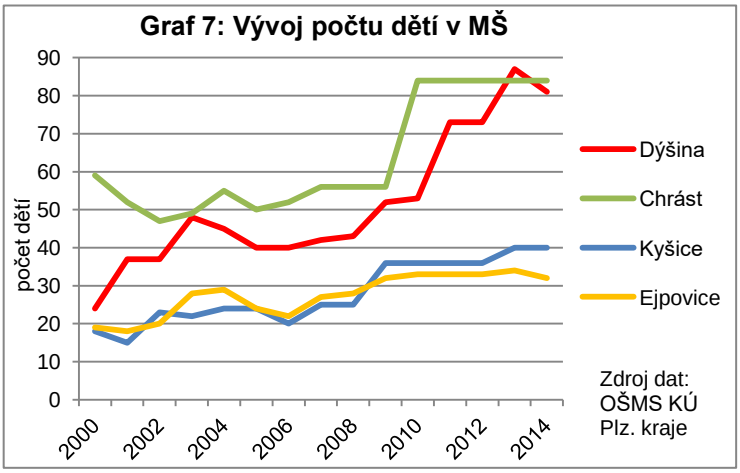
Budova MŠ byla zateplena v rámci OPŽP. Na zahradě objektu se nachází dětské hřiště, pro třídy MŠ je přístupný i nově vybudovaný víceúčelový sportovní areál u základní školy či její tělocvična. Prostory ZŠ jsou školkou využívány i v případě některých kroužků.

V uplynulých letech obec reagovala na rostoucí počet předškoláků a podařilo se jí zvýšit kapacitu MŠ. Graf 6 dokládá vývoj počtu dětí v MŠ, který se roku od 2008 zdvojnásobil. Počet tříd v mateřské škole tak postupně stoupl ze dvou na čtyři. Obě nově vzniklé třídy jsou umístěny v budově základní školy.

Aktuální celková kapacita MŠ je 87 dětí. Vzhledem k tomu, že školka přijímá i děti z okolí, bude zřejmě její kapacita pro potřeby obce dostatečná i v dalších letech. Proto obec v nejbližších letech neplánuje její další rozšíření.

Srovnáme-li MŠ Dýšina s referenčními obcemi (viz graf 7), lze konstatovat, že MŠ Dýšina měla v roce 2014 kapacitu největší (87 dětí vedle 84 dětí v MŠ Chrást). Obce Ejpovice a Kyšice měly oproti ní kapacitu méně než poloviční. Všechny srovnávané MŠ byly nuceny navýšit kapacitu v souvislosti s počty narozených.

Graf 7: Vývoj počtu dětí v MŠ

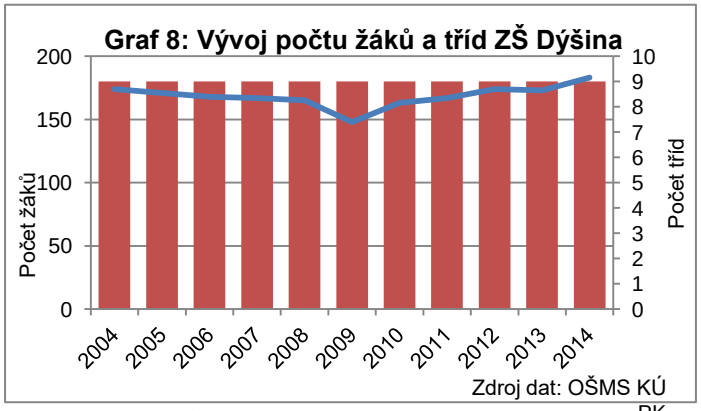

Vzdělávání je v mateřské škole Dýšina realizováno na základě vzdělávacího programu „Všechny barvy duhy – všechny barvy života“. Školka organizuje několik tradičních doplňkových akcí (návštěva moštárny, adventní akce, maškaráda, aprílová školka, pasování předškoláků, …), vyjíždí na zajímavé výlety mimo obec a spolupracuje

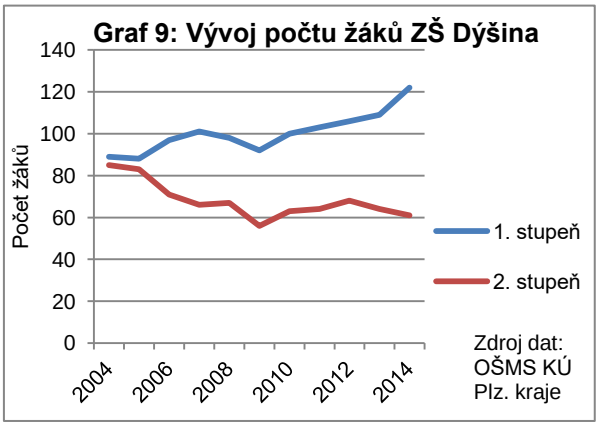
s místními spolky. Oblíbené jsou koncerty pěveckého sboru školky s názvem Kapičky. Dětem jsou dále nabízeny kroužky (angličtina, keramika, plavání, zpěv, cvičení), které školka realizuje samostatně nebo ve spolupráci se soukromou firmou z Plzně.

4.1.2 Základní škola

Základní vzdělávání zajišťuje Základní škola a Mateřská škola generála Pattona Dýšina. Chloubou školy je multifunkční hřiště postavené z finančních prostředků obce a dotace Plzeňského kraje v roce 2013. V areálu školy se dále nachází tělocvična a jídelna, která zajišťuje stravování pro žáky a pracovníky MŠ a ZŠ, ale i pro další strávníky mimo školu. Součástí školy je školní družina, která má dvě oddělení.

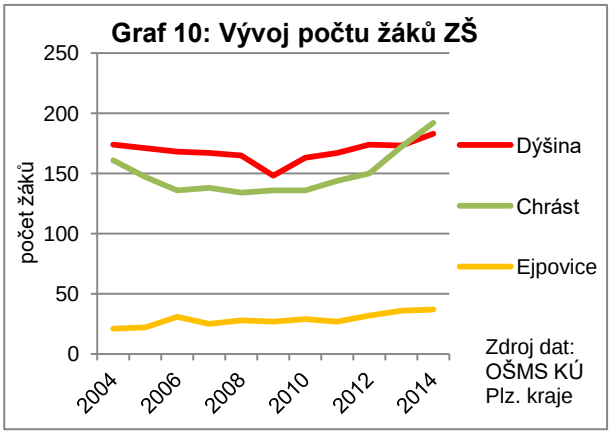

ZŠ nabízí počáteční vzdělávání v obou stupních. Pro každý ročník pravidelně otevírá vždy jednu celou třídu. Počet žáků a tříd základní školy ukazuje graf 8. Z grafu vyplývá, že počet žáků navštěvujících ZŠ je poměrně stabilní. K výraznějšímu poklesu došlo pouze v roce 2009, kdy počet žáků od počátku sledovaného období (2004 - 2014) klesl o 15 %, tj. o 26 žáků, a dosáhl hodnoty 148. Od té doby počet žáků rostl a v posledním roce navštěvovalo školu 183 žáků, což bylo nejvíce za posledních 10 let.

Z grafu 9 je zřejmé, že i v ZŠ Dýšina se projevily trendy obvyklé v Plzeňském kraji. Růst počtu žáků 1. stupně je způsoben přechodným růst porodnosti, který trval do roku 2009. Počet žáků 1. - 5. ročníků vzrostl od roku 2004 o 33 žáků, tj. o 37 %. Vzhledem k vývoji počtům dětí v MŠ (viz výše) lze očekávat, že v nejbližších letech bude tento trend pokračovat.

Dalších charakteristickým rysem základních škol v Plzeňském kraji je naopak pokles počtu žáků 2. stupně, který je způsoben poklesem počtu narozených od poloviny 90. let. Odráží se v něm však i odchod žáků na víceletá gymnázia. Graf 9 dokládá, že zřetelný pokles počtu žáků 2. stupně se v roce 2009 Dýšině zastavil a počet žáků byl až do roku 2014 relativně stabilní. S ohledem na růst žáků 1. stupně je jasné, že počet žáků 2. stupně se bude v dalších letech zvyšovat.

Při srovnávání vývoje ZŠ v Dýšině s okolními obcemi (viz graf 10) stojí za zmíňku především ZŠ v Chrástu (v Ejpovicích se nachází pouze neúplná ZŠ, v Kyšicích žádná). Z grafu je patrné, že ZŠ v Chrástu měla v posledních letech příznivější vývoj celkového počtu žáků.

Základní školu v Dýšině navštěvovalo v roce 2014 přibližně 77 % dětí žijících v obci. Druhou nejpočetnější skupinu žáků ZŠ tvořily děti ze sousedních Kyšic. Jejich podíl byl necelých 20 % ze všech žáků školy v Dýšině, tj. 33 žáků.

Některé děti z Dýšiny však za základním vzděláním vyjíždí (přibližně 23 %), a to především do Plzně, nejčastěji do dobře dostupné 14. ZŠ v Plzni (přibližně 12 žáků). Tato vyjížďka je pravděpodobně pouze v minimální míře zapříčiněna speciálními potřebami těchto dětí. Roli budou spíše hrát preference rodičů či jejich schopnost lépe organizovat školní docházku dětí ve spojení se svými pracovními povinnostmi.

Vzdělávání v základní škole probíhá podle ŠVP „Moje škola Dýšina“. Škola se snaží také o integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola je plně a standardně vybavena pro výuku všech předmětů (všeobecných, přírodovědných, technických, uměleckých apod.). Co se infrastruktury týče, obec plánuje v nejbližší době rekonstrukci školní jídelny.

Každoročně škola žákům zprostředkovává poměrně širokou nabídku kroužků (viz dále). Škola, obec i další organizace pořádají pro žáky pravidelné aktivity, např. sportovní den se ZŠ Chrást, znalostní regionální soutěže, celostátní Recyklohraní.

Obec má zájem dále pracovat na vytváření pozitivního klimatu ve škole i na vyšším zapojení školy do života obce. Škola je důležitým nástrojem komunitního života na venkově, což je významné především pro obce s menší vazbou části obyvatel k obci.

4.1.3 Zájmové vzdělávání

Hlavním poskytovatelem zájmového vzdělávání v Dýšině je Základní umělecká škola Chrást, která má v Dýšině pobočku. ZUŠ nabízí výlučně hudební obory. Hudební aktivity mají v Dýšině hlubší tradici, proto jsou tu aktivní hned čtyři pěvecké soubory - Kapičky v mateřské škole, Kapky a Zpěváčci z 1. stupně základní školy a Gutta Dýšina, pěvecký soubor zaměřený na gotickou a renesanční hudbu.

Základní nabídku zájmového vzdělávání (cizí jazyk, výtvarná výchova, sport, vaření) poskytuje i ZŠ a MŠ generála Pattona Dýšina, která k tomuto účelu využívá i služeb soukromé společnosti z Plzně.

Sportovní vyžití pro mládež i dospělé přímo v obci zajišťují TJ Sport pro všechny, Fotbalový klub, SKI klub, popřípadě Jednotka sboru dobrovolných hasičů a Tenisový klub. V oblibě je i oddíl národní házené TJ Sokol v sousedních Kyšicích.

4.2 Zdravotnictví

Zdravotnické služby v obci zajišťují v obci jedna praktická lékařka pro dospělé a lékárna. Zázemí lékařce i lékárně poskytuje Dům s pečovatelskou službou (Jižní 214).

Další lékaři sídlí v Chrástu (např. dětský či zubní lékař). Většina obyvatel obce Dýšina však dojíždí za praktickými i odbornými lékaři do Plzně. To je způsobeno jak zvyklostmi obyvatel, kteří jsou do obce přistěhovalí a nadále využívají služeb v centru, tak i malou zdravotnickou nabídkou v obci.

Pro uspokojivý život v obci je nutné alespoň udržet ordinaci praktického lékaře, popř. doplnit např. o služby lékaře dětského, a to i v souvislosti s demografickým vývojem.

4.3 Sociální zařízení a služby

Obec disponuje dostatečným počtem bytů v Domě s pečovatelskou službou (Jižní 2014), který je aktuálně schopen zajišťovat bydlení i lidem s bydlištěm mimo Dýšinou (22 bytů

s pečovatelskou službou). Dům nabízí standardní služby. Dále obec vybudovala 24 malometrážních startovacích bytů, které taktéž dokáží potřeby místních plně uspokojit.

Terénní sociální služby jsou v Dýšině zajišťovány prostřednictvím aktivit Charity Plzeň, která úzce spolupracuje s obcí a stará se například rozvoj obědů.

Mezi sociální služby lze zařadit mateřské centrum Klubíčko. To v domě služeb, kde sídlí i místní knihovna, umožnuje setkávání maminek s dětmi ve společenské místnosti a herně. Aktuálně však klesají jeho aktivity. Nabídku sociálních služeb rozšiřuje Římskokatolická farnost, která například pořádá burzy oblečení či setkávání některých skupin občanů.

4.4 Spolky a organizace

V obci je aktivní dostatečný počet dobrovolných spolků a organizací, které se spolupodílí na vytváření příjemného prostředí a přátelského klimatu. Tradičně aktivní při pořádání klasických akcí (především pro děti) jsou místní dobrovolní hasiči.

Výjimečná je Dýšina díky aktivitám svého Okrašlovacího spolku, který dbá o aktivity spojené s přírodou, zlepšování veřejných prostor obce, ale i společenské akce (např. úklid odpadků rekonstrukce zvoničky v Nové Huti, zahrádkářský jarmark). Velké zastoupení mají v obci spolky zaměřené na kulturu (pěvecký sbor Gutta a ochotnický soubor Lucifer), které mají potenciál reprezentovat Dýšinou v rámci regionu.

Aktivní jsou i místní fara a sportovní kluby (TJ Sport pro všechny, Fotbalový klub Dýšina, SKI Klub Dýšina). Svaz zahrádkářů cílí svou činnost mimo jiné na zájezdy do zajímavých, často zahraničních lokalit. Senioři se sdružují v MO Svazu důchodců Dýšina.

4.5 Kulturní zázemí, společenské a další akce

Dýšina je i přes i svůj spíše průmyslový ráz kulturně významná obec. V letošním roce oslavila 20. výročí vyhlášení vesnické památkové zóny. V obci funguje obecní knihovna.

Jako svou velikou slabinu v případě kulturního zázemí, zástupci obce společně s obyvateli, vnímají absenci vnitřního prostoru pro pořádání společenských akcí (kulturní sál). Menší koncerty či besídky mohou být realizovány v kostele či Modrém salónku v prostorách ZŠ. Jako místo setkávání slouží i mateřské centrum či fara. Plesy a zábavy však obec či místní spolky musejí pořádat v Kyšicích, kde se nachází tradiční vesnické pohostinství se sálem.

Obec se proto dosud dlouhodobě zaměřuje především na pořádání venkovních společenských akcí a vytvoření vnitřních prostor s občerstvením pro komunitní akce vnímá jako svou prioritu.

I přes tento silný deficit obec, její spolky či občané pořádají mnoho kulturních, společenských či sportovních akcí, které mají potenciál uspokojit poptávku místních po aktivním využití volného času.

Regionální přesah mají dříve rozsáhlé, dnes jednodenní folklorní akce se zahraniční účastí (Dýšinský Mezinárodní festival tradiční hudby „Česká náves“, Folklorní odpoledne). Oblibu si získávají i pivní slavnosti. Jinak mají akce pořádané v Dýšině spíše místní charakter. Jejich hlavní cílovou skupinou jsou obyvatelé obce a jejích přátel: akce pro děti, akce spojené se státními svátky, významnými dny, události týkající se lokální historií, koncerty, jarmarky, „capkací výlety“, exkurze, sportovní závody a turnaje, veselé akce jako je např. slalom na suchu.

Obec Dýšina ve spolupráci s TJ Sport pro všechny se již od roku 2000 zapojují do pořádání celostátních charitativních akcí (Běh Terryho Foxe, Běh naděje, Český den proti rakovině).

4.6 Sport v obci

Obec disponuje poměrně širokou nabídkou různých sportovišť různé kvality, přesto nejsou podmínky pro sportovní aktivity obyvatel optimální. Chybí více sportovišť otevřených pro nejširší veřejnost. Tělocvična ZŠ má zastaralé vybavení a není zde zázemí pro konání větších sportovních akcí. Zájemci o některé sporty dojíždějí za svými koníčky především do nedaleké Plzně.

Dýšina je výjimečná svým golfovým hřištěm Golf Park Plzeň, které má nadregionální význam. Při místní ZŠ funguje golfový kroužek.

V minulém roce bylo otevřeno venkovní víceúčelové hřiště u základní školy, které využívají nejen školáci v rámci výuky ale i místní občané. Hřiště je zpřístupněno pro organizované skupiny po předchozí domluvě. Na základě stejného principu je občany využívána i školní tělocvična.

TJ Sport pro všechny Dýšina vyvíjí svoji činnost v tělocvičně ZŠ a v prostorách MŠ. Nabízí cvičební hodiny pro rodiče s dětmi, nejmladší žactvo, mladší žákyně až po cvičení dospělých (zdravotní TV). Zařazuje ale i netradiční hry pro mladší žactvo a gymbally pro dospělé nebo vyžití ve sportovních oddílech odbíjené nebo badmintonu. Počet členů má ve sledovaném období od roku 2004 klesající tendenci zapříčiněnou zejména nabídkou dalších aktivit v obci a okolí, ale i momentální situací v zajištění kvalifikovaných dobrovolných cvičitelů.

Hojně navštěvovaným sportoviště v části Dýšina je fotbalové hřiště, u kterého se nachází i dětské hřiště a pohostinství. V části Nová Huť jsou tři tenisové kurty a pro neorganizované sportovce volně využitelné bývalé házenkářské (dnes nohejbalová) hřiště v Nové Huti. To však není v ideálním stavu a občané jej příliš nenavštěvují.

4.7 Volný čas

Na území obce se nachází několik prostor pro hry malých dětí – dětské hřiště u fotbalového areálu a nově rekonstruované hřiště v Jamách. K setkávání občanů může sloužit náměstí Míru se svými travnatými plochami, ale i Paškův park apod.

Významným místem pro trávení volného času v letních měsících v obci je venkovní koupaliště v Nové Huti. Obec zde pravidelně provádí drobné investice (např. oprava střechy kiosku), ale chybí ucelený koncept o rozvoji celého areálu. Pro intenzivní využívání koupališť v obcích je vždy důležitá kvalita vody a okolních ploch, stejně jako jiné možnosti vyžití.

Místní řeka Klabava a lesy za Horomyslicemi nabízí vhodné terény k vycházkám. Historicky významnou lokalitou je mohylové pohřebiště z doby bronzové u Nové Huti. Z této části obce lze dále pokračovat po turisticky značeném okruhu naučné stezky Kokotské rybníky. Po okraji obce vede cyklostezka.

V obci schází vybavenost veřejných prostor pro neorganizované setkávání občanů (lavičky a další mobiliář) a jejich případné sportovní či rekreační aktivity (viz výše). Ne zcela ideální je propojení jednotlivých částí obce cestami pro pěší. Další nevýhodou obce v této oblasti jsou bariéry přírodní i technické (řeka, železnice, vlečka, výrobní areály).

4.8 Komunikace obce s občany

Komunikace obce s občany probíhá standardními postupy. Aktivity obce vhodně prezentují internetové stránky (www.obecdysina.cz), které zajišťují včasné informování občanů o plánech obce. Aktuálně je obsah internetových stránek obce inovován.

Každý měsíc dále vychází Zpravodaj obce, který je volně k dispozici na webových stránkách a zdarma je distribuován i v tištěné podobě přímo do schránek občanů. Obsahuje širokou škálu informací, jako jsou zprávy o uplynulých kulturních či společenských akcích, informace o aktivitách obce, historické souvislosti, informace z rad a zastupitelstva, pozvánky na plánované akce, blahopřání nebo inzerce.

Na vývěsních plochách jsou zveřejňovány pozvánky na různé akce. Tradičním nástrojem pro informování občanů je obecní rozhlas, který je nově zrekonstruovaný. Moderním způsobem je možnost získávat od obce zprávy e-mailem na základě zvolených preferencí (důležité informace např. přerušení dodávky elektřiny, kulturní informace, zápisy ze zasedání).

4.9 Bezpečnost a Integrovaný záchranný systém

Na území obce působí Jednotka sboru dobrovolných hasičů Dýšina. Nejbližší profesionální jednotkou Hasičského záchranného systému ČR je Požární stanice Plzeň – Slovany, popřípadě Požární stance Rokycany. Zdravotnická záchranná služba do Dýšiny vyjíždí z Plzně.

Kriminalitu zástupci obce nevnímají jako zásadnější problém. Potýkají se s drobnými přestupky, jako je rušení nočního klidu či nepořádek. Nejbližší policejní stanice spadající pod obvodní oddělení Plzeň 4 se nachází v sousedním Chrástu. Kamerový systém monitoruje pouze okolí sochy generála Pattona před základní školou.

5 Ekonomika

5.1 Pracovní funkce obce

5.1.1 Ekonomická základna

Největší zaměstnavatelé v obci jsou v průmyslu, konkrétně se jedná o výrobu plastů a pryžových výrobků, strojírenské firmy, výrobu obalů a mrazírenské firmy. Největším zaměstnavatelem jsou Technické plastové systémy s.r.o. (250 – 499 zaměstnanců) a SCHÄFER-MENK s.r.o. (strojírenství, spolu se závodem v Praze 500 zaměstnanců). Tato firma plánuje v industriálním parku výstavbu další haly pro několik desítek zaměstnanců. Další významným zaměstnavatelem je Rexam Beverage Can Czech Republic s.r.o. (100-199 zaměstnanců) a INTEROBAL k.s. (50 – 99 zaměstnanců) a MRAZÍRNY PLZEŇ - DÝŠINA a.s. (50 – 99 zaměstnanců).

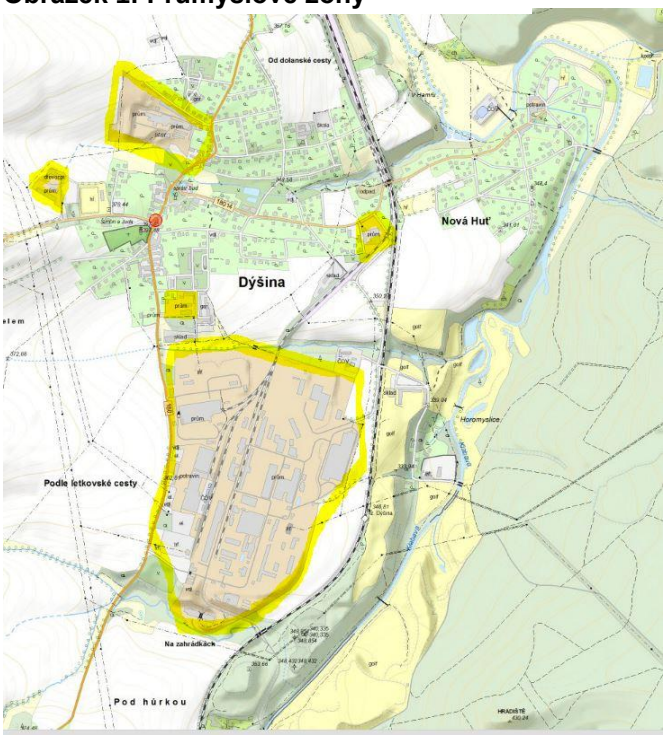
Do 50 zaměstnanců mají ještě e-plast s.r.o., ALLTRONIC, elektronické stavební skupiny a komponenty, spol. s r. o., PLZEŇSKÝ GOLF PARK, a.s., Wheels Logistics s.r.o., CL metal s.r.o., I.P.P.E. s.r.o., Golf Restaurant Dýšina s.r.o., MRAZÍRNY SCHMIDT s.r.o., První plzeňská galvanovna s.r.o. a ARMADO a.s. Mezi významné zaměstnavatelé patří i Základní škola a Mateřská škola generála Pattona Dýšina, příspěvková organizace obce (25 – 49 zaměstnanců)

Území je vzhledem ke své dopravní poloze atraktivní pro průmysl, dopravu a skladování, což s sebou přináší negativní důsledky v podobě zvýšené automobilové dopravy (zejména nákladní) a s tím související vyšší hlukovou i emisní zátěží a nutnosti rychlejší obnovy povrchu komunikací. Řešením by byl připravovaný obchvat na silnici II/180, který může ovšem zvýšit atraktivitu území pro lokalizaci nových aktivit v souvislosti se zjednodušením přístupu na přivaděč k silnici 1/26.

5.1.2 Průmyslové zóny

Jednoznačně největší a nejrozsáhlejší průmyslovou zónou v obci Dýšina je Industriální park v jižní části obce (více než 70 ha – viz obrázek 1), kde sou lokalizovány např. firmy Rexam Beverage Can Czech Republic s.r.o, SCHÄFER-MENK s.r.o., I.P.P.E. s.r.o. Výhodou parku je jeho poloha mimo zastavěné území Dýšiny, neboť vůbec nesousedí s obytnými domy. Na druhé straně silnice II/180 vymezuje územní plán obce jedinou větší výrobní rozvojovou zónu. Mezi další průmyslové lokality patří areál v Plzeňské ulici, kde sídlí tři menší firmy (Loco design, Java Machinery spol. s.r.o., U pilouse – dřevovýroba). Řada průmyslových podniků je dále umístěna v menších areálech na okrajích obce i uvnitř zástavby.

Obrázek 1: Průmyslové zóny

Mezi nevyužívané průmyslové areály (brownfieldy) lze zařadit bývalý areál

společnosti Armaturka Dýšina, spol. s r.o., který je v současnosti pouze z části využíván pro dřevovýrobu.

Další nevyužívanou průmyslovou plochou je i areál po společnosti Flaga s.r.o. Obec areál odkoupila v roce 2015, aby tím eliminovala značná bezpečnostní rizika plnírny plyny, která kvůli bezpečnostním zónám limitovala rozvoj obce. Aktuálně probíhá diskuze, jak dále areál využít.

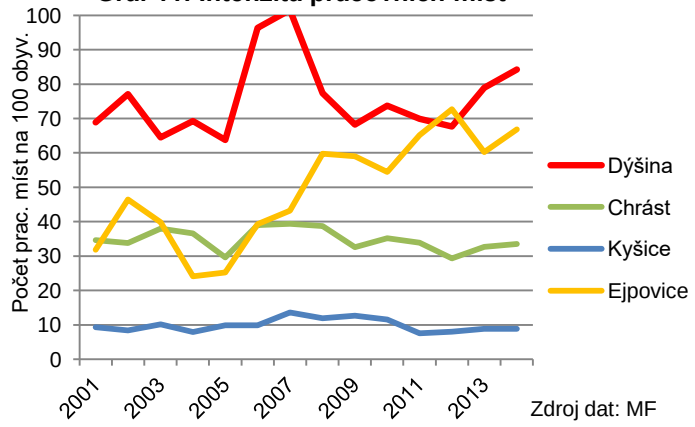
Zatímco průmyslových podniků je v obci dostatek jako určitý problém se jeví nedostatek drobných živnostníků poskytujících některé služby. Chybí zde zejména obchody, např. v Nové Huti není prodejna potravin (uzavřena před 5 lety). Obec nemá bohužel příliš možností podpory (např. zvýhodněný nájem), neboť nevlastní vhodné prostory.

5.1.3 Pracovní místa

Pro každoroční sledování vývoje počtu pracovních míst lze využít vyhlášku Ministerstva financí o přerozdělování daňových příjmů obcím. Podle tohoto zdroje byl v Dýšině v roce 2014 celkový počet zaměstnaneckých pracovních míst 1541. V období 2001 – 2005 byl počet těchto míst poměrně stabilní. Poté došlo k velkému nárůstu, který trval do roku 2007 (+598 míst), s následujícím poklesem téměř na původní hodnoty. Od roku 2009 dochází k postupnému nárůstu. Ze sledovaných obcí má Dýšina absolutně nejvyšší počty zaměstnaneckých míst. Přibližuje se jí pouze Chrást s počty okolo 600. Naprosto minimální množství pracovních míst (do 100) mají Kyšice.

Z uvedeného vyplývá, že pracovní funkce obce Dýšina vyjádřená podílem počtu pracovních míst na celkovém počtu obyvatel (intenzita pracovních míst) dosahuje výrazně nadprůměrných hodnot (až 100 – viz graf 11), což dokresluje velice významnou pozici obce jako zaměstnavatele pro širší region (včetně Plzně). Nabídku pracovních příležitost lze hodnotit jako silnou stránku obce.

Graf 11: Intenzita pracovních míst

Pro obec Dýšina je významná dojížďka za prací z okolních obcí. Podle SLDB 2011 dojíždělo do zaměstnání do obce Dýšina 465 lidí z 93 obcí ČR. Z obce naopak vyjíždělo za prací 335 obyvatel. Saldo dojížďky za prací tedy bylo kladné o 130 zaměstnaných.

Následující přehled dokumentuje nejvýznamnější směry pohybu za prací. Mezi nejvýznamnější zdroje dojížďky za prací do Dýšiny patří:

1. Plzeň (152, tj. 32,7 %),
2. Rokycany (55, tj. 11,8 %),
3. Chrást (33, 7,1 %)

Ostatní obce mají podíly do 3%

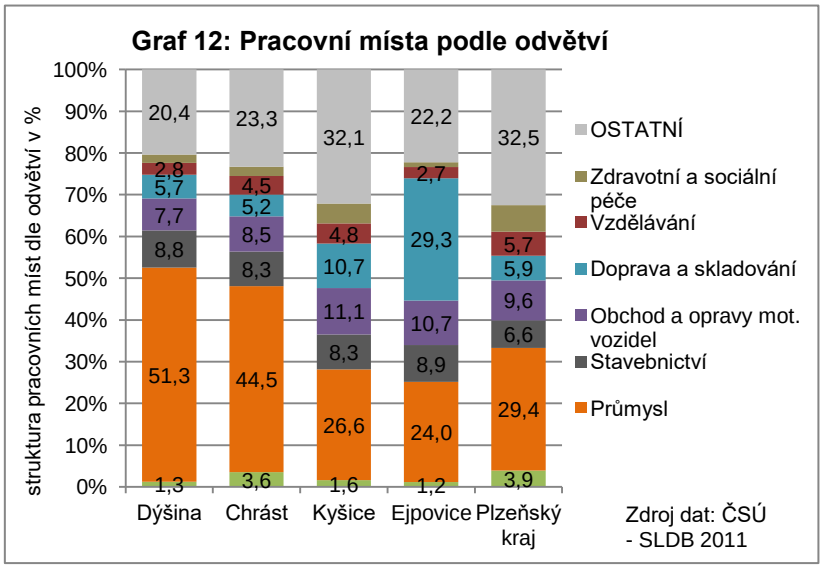
Mezi nejvýznamnější centra vyjížďky z Dýšiny patří:

1. Plzeň (244, tj. 72,8%)

2. Chrást (20, tj. 6%)
3. Praha (12, tj. 3,6%)

Ostatní obce mají podíly do 3%.

Odvětvová struktura pracovních míst v Dýšiné dle SLDB 2011 je charakteristická především vysoce nadprůměrným zastoupením průmyslu (zejména při srovnání s okolními obcemi i v rámci Plzeňského kraje – viz graf 12), což je důsledkem historického vývoje spojeného se zpracováním železné rudy. Významným odvětvím bylo v té době železářství a po zastavení výroby v roce 1967 proběhla transformace tohoto odvětví do řady průmyslových oborů a výše uvedených firem.

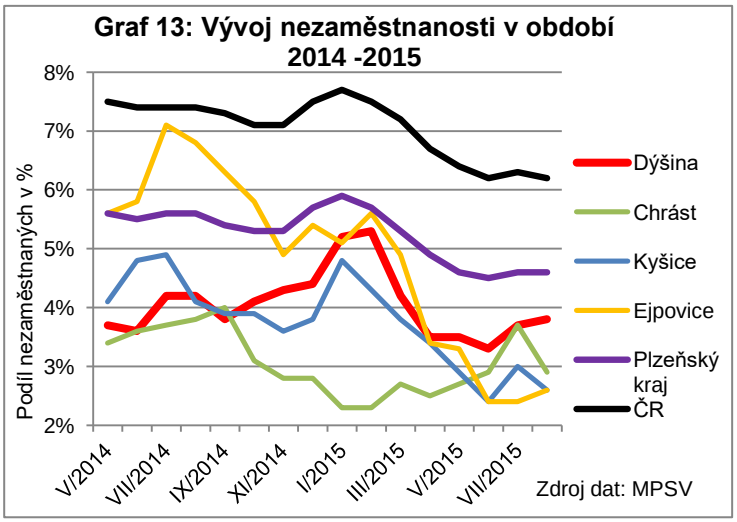

V obci tak působí řada velkých průmyslových firem a naopak je zde minimální význam zemědělské výroby. Přímo v obci není lokalizován žádný větší podnik zemědělské prvovýroby.

Relativně významnější je ještě stavebnictví a obchod a opravy motorových vozidel s podílem cca 8 a 9 % na zaměstnanosti. Jedná se ovšem spíše o malé až střední firmy. Aktuálně místní firmy i lidé profitují ze stavby tunelu na železnici u Kyšic a proto lze přepokládat proti roku 2011 pro minimálně následující 2 roky (konec stavby cca druhá polovina roku 2017) nárůst zaměstnanosti ve stavebnictví.

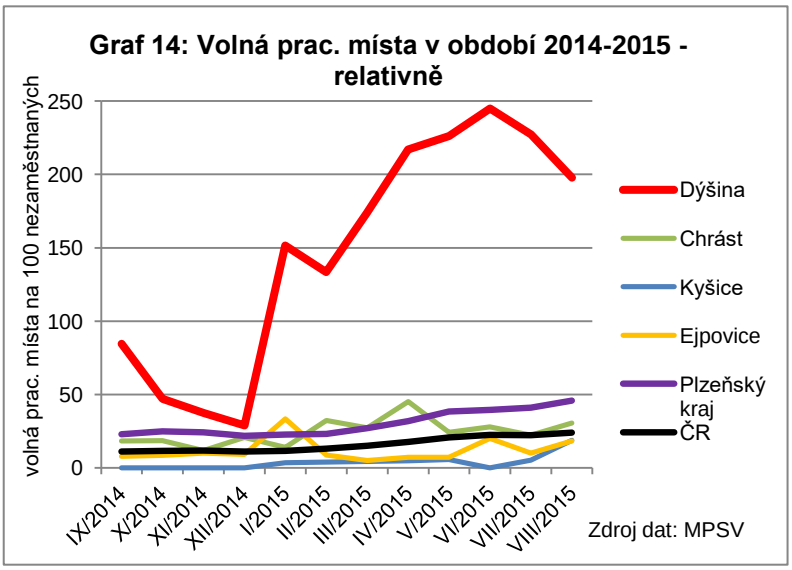
5.1.4 Nezaměstnanost

Obec Dýšina patří dlouhodobě obcím Plzeňského kraje s nízkou nezaměstnaností. Protože však MPSV měnilo metodu určování nezaměstnanosti, je nový ukazatel, tj. podíl nezaměstnaných v % publikován až od května 2014. Ukazatel udává počet nezaměstnaných na 100 obyvatel v produktivním věku (15-65 let).

V obci Dýšina se ve sledovaném období podíl nezaměstnaných pohyboval jen kolem 4 % (viz graf 13). Nárůst na přelomu let 2014 a 2015 byl způsoben periodickými sezónními změnami.

Na území obce je aktuálně cca 50 nezaměstnaných a zároveň je k dispozici poměrně velký počet volných pracovních míst. Jejich počet se v roce 2015 nejčastěji pohyboval mezi 90 a 100, tj. dvakrát více než počet nezaměstnaných (viz graf 14). Z grafu též vyplývá, že v obci Dýšina došlo od konce roku 2014 do poloviny roku 2015 k rychlému růstu poměru počtu volných pracovních míst proti počtu nezaměstnaných v důsledku ekonomického oživení, což se v okolních obcích nestalo.

V obci je tak dostatečná nabídka pracovních příležitostí, což může mít vliv na zvýšení atraktivity obce pro příliv nových obyvatel, případně na zvýšení dojížďky za prací z okolních obcí.

5.1.5 Rekreace a cestovní ruch

Přestože přímo v obci Dýšina nebo v jejím blízkém okolí je řada atraktivit pro návštěvníky, které jsou poměrně hojně využívané, cestovní ruch pravděpodobně nebude nosným odvětvím zajišťujícím rozvoj obce, neboť v obci je významným fenoménem průmysl.

Hlavní atraktivitou pro cestovní ruch je Golf Park Plzeň vybudovaný v letech 2003 a 2004. Jedná se o technicky náročné 18jamkové hřiště, které je domovským hřištěm Golf Klubu Plzeň-Dýšina. Konají se zde pravidelně prestižní zápasů profesionálů a k dispozici je řada dalších služeb jako indoor simulátory a dětská akademie. Součástí areálu je i hotel s kapacitou 18 pokojů. Zázemí hotelu je tvořeno stylovou restaurací, školícím centrem a dvěma golfovými simulátory.

Jedná se jednoznačně o nadregionální atraktivitu, ale bohužel zde není nastavena soustavná spolupráce mezi obcí a provozovatelem. Ta dříve probíhala například při realizaci cyklostezky. Na obdobné bázi by bylo vhodné rozvinout také další možnosti spolupráce.

Jinak jsou možnosti stravování v obci pro návštěvníky poměrně omezené. Jediný stravovacím zařízením s otevírací dobou během dne a s nabídkou hotových jídel je Restaurace Fotbal (u fotbalového hřiště).

Omezené možnosti stravování jsou ještě v Penzionu Burian s kapacitou 40 osob. Teplá jídla jsou zde však nabízena ve všední den pouze mezi 18 a 21 hodinou. Ubytování kapacity jsou pravděpodobně z hlediska stávajících potřeb cestovního ruchu dostatečné, neboť v obci se nachází ještě Europenzion 2005 s kapacitou 15 lůžek. Dále jsou v obci 2 ubytovny, Ubytovna Dýšina s kapacitou 30 osob a Ubytovna Traťstav s kapacitou 40 lůžek.

Dříve byla restaurace s ubytováním i v Nové Huti (aktuálně uzavřená), kde dnes takové zařízení zcela chybí a bylo by vhodné ho obnovit jako určité místo pro setkávání obyvatel a pro návštěvníky, alespoň v podobě pivnice se studenou kuchyní.

Na západním okraji katastru obce Dýšina se nachází Přírodní park Horní Berounka, což je vysoce atraktivní turistická oblast. Přímo z obce k ní nevede žádná turistická trasa a jedinou možností je tudíž turistická trasa přes Chrást nebo po silnicích II. a III. třídy. Bylo by vhodné z centra obce lépe řešit dostupnost jižní části Přírodního parku Horní Berounka, tj. les Zábělá, vzdálený od centra obce necelé 2 km (polní cesty, aleje). Tato potřeba nabývá na významu, zejm. v souvislosti s přípravou obchvatu obce. Turisté i obyvatelé obce by tak získaly atraktivní přístup k řece Berounce.

Turistické a cykloturistické stezky přímo Dýšinou prakticky neprochází. Je vyznačená pouze odbočka z modré turistické trasy k pomníku George Pattona (nutno odbočit už v Chrástu a kvůli železniční trati se opět vrátit). Socha tohoto význačného generála je také jednou z hlavních atraktivit obce, kdy se na oslavy osvobození sjíždějí veteráni, motorkáři apod..

Modrá trasa KČT je vedena směru od Chrástu a prochází Novou Hutí ve směru na Kokotské rybníky. Cyklotrasa 2159 spojuje Chrást s Klabavou a částečně vede atraktivním údolím Klabavy, kde se napojuje na CT č. 3 (prochází okrajem Nové Huti a Horomyslicemi).

Z Nové Huti vychází naučná stezka Kokotské rybníky. Jedná se o okružní desetikilometrovou trasu, která byla zřízena v roce 2010 a na 11 zastávkách se turisté seznámí s historií a přírodou Dýšiny a jejího okolí. V lesním komplexu na východ a jihovýchod od Nové Huti se také nachází několik studánek.

V obci Dýšina je památkově chráněna řada usedlostí a proto zde byla zřízena v roce 1995 vesnická památková zóna, která zahrnuje 13 objektů – faru, Kostel svatých Šimona a Judy a venkovské usedlosti a statky. Pro krátkodobou rekreaci v obci Dýšina je možné využít také sportovně-rekreační vybavenost obce při ZŠ, kurty a koupaliště v Nové Huti apod. (podrobněji výše).

Z pohledu atraktivit cestovního ruchu lze zmínit i společenské a kulturní akce jako jsou pivní slavnosti, Oslavy osvobození, staročeské máje či pálení čarodějnic.

V Dýšině není příliš mnoho objektů sloužících k pobytové rekreaci (chalupaření). V části Dýšina se nachází 25 chat. Více jich je v Nové huti (53 objektů), kde je menší chatová kolonie, která slouží zejména jako rekreační zázemí obyvatel Plzně.

5.2 Hospodaření obce

Obec Dýšina hospodaří s rozpočtem v ročním objemu cca 35 mil. Kč a spravuje dlouhodobý majetek v hodnotě cca 160 mil. Kč. Úhrn majetku vyjádřený ve finančním ocenění je v porovnání se srovnávanými obcemi spíše nižší. To je dáno zejména nižším podílem vlastněných pozemků, jejichž hodnota vyjádřená v Kč/obyvatele v roce 2014 dosáhla 3,5 tis. Kč (viz tabulka 2). Obec pozemků dlouhodobě významněji nepozbývá, ale na druhé straně ani nezískává. K viditelnému poklesu ukazatele došlo v roce 2014.

Tabulka 2: Evidovaná hodnota pozemků na 1 obyvatele [tis. Kč]

	2011	2012	2013	2014
Dýšina	**4,7**	**4,2**	**4,2**	**3,5**
Ejpovice	11,8	11,6	11,9	11,7
Chrást	7,7	7,8	7,8	8,1
Kyšice	12,9	11,4	12,4	12,2

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Nedostatek vlastního majetku ve formě pozemků může obec limitovat při přípravě důležitých rozvojových projektů, např. příprava obchvatu na silnici II/180, příprava podmiňujících investic pro využití rozvojových ploch pro bydlení, realizace nových komunikačních propojení v rámci obce, budoucí záměry regenerace rozsáhlých průmyslových ploch apod.

Mezi nejvýznamnější pozemky, které Dýšina aktuálně vlastní patří např. území určené pro bydlení přilehající severně k areálu ZŠ a zhruba 35 ha lesní plochy v prostoru Kokotského

lesa. V roce 2015 obec Dýšina odkoupila areál plnírny propan butanu společnosti Flaga z důvodu eliminace rizik spojených s provozem této plnící stanice.

Vlastní majetek dokáže obec poměrně dobře ekonomicky využívat. To vyplývá z porovnání ukazatele hodnoty výnosů z nájemného na obyvatele (viz tabulku 3), který obec Dýšinu řadí na první místo mezi srovnávanými obcemi. Pronajímána je především modernizovaná technická infrastruktura a byty. Obec nemá ve svém vlastnictví téměř žádné dlouhodobě nevyužité objekty.

Tabulka 3: Výnosy z pronájmu [tis. Kč/obyv.]

	2011	2012	2013	2014
Dýšina	**2,37**	**2,09**	**2,15**	**2,07**
Ejpovice	0,45	0,44	0,52	0,46
Chrást	0,57	0,54	0,65	0,58
Kyšice	1,32	1,12	0,85	0,62

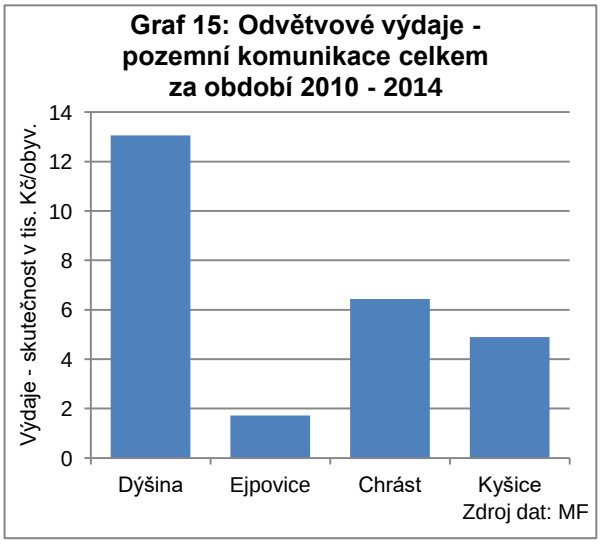
Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Mezi finančně nejnáročnější investiční priority obce patřila v poslední době vodohospodářská infrastruktura a protipovodňová ochrana na řece Klabavě. V nedávné době obec dokončila rekonstrukci ČOV s využitím dotace OP Životní prostředí ve výši více než 20 mil. Kč.

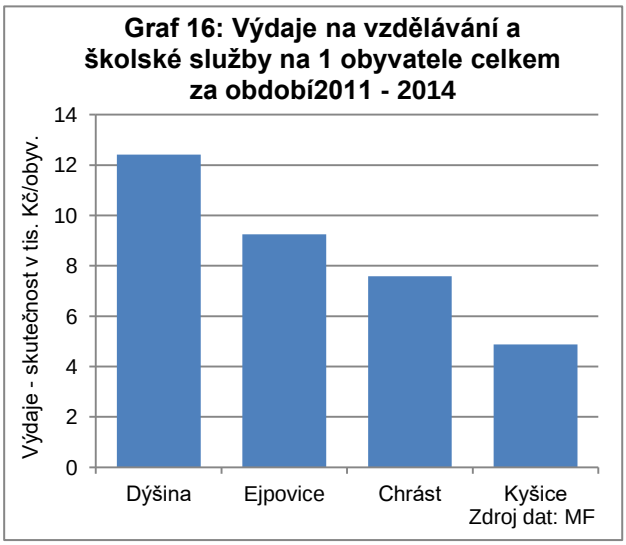
Dlouhodobou rozpočtovou prioritou obce je také oblast dopravy. Obec v této kategorii výdajů přispívá na zajištění spojů MHD Plzeň a především udržuje komunikační síť v obci. Suma výdajů na pozemní komunikace v Dýšině v období 2010 – 2014 patří mezi srovnávanými obcemi k nejvyšším (viz graf 15).

Bezmála 10 % rozpočtových výdajů je v Dýšině věnováno do oblasti vzdělávání a školských služeb. I v této oblasti jsou výdaje v porovnání s okolními obcemi vyšší (viz graf 16).

Graf 15: Odvětvové výdaje - pozemní komunikace celkem za období 2010 - 2014

Graf 16: Výdaje na vzdělávání a školské služby na 1 obyvatele celkem za období2011 - 2014

Obec každoročně přispívá na oblast osobní asistence a pečovatelské služby konstantní částkou 100 tis. Kč. Ta se zdá být poměrně nízká v porovnání s těmi obcemi, které tuto položku vůbec financují (viz tabulka 4). Pro rok 2015 byl rozpočtován výrazný nárůst výdajů na DPS (domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem) z původní částky 460 tis. Kč na hodnotu 890 tis. Kč.

Tabulka 4: Výdaje na osobní asistenci, pečovatelské služby a podporu samostatného bydlení [tis. Kč.]

	2011	2012	2013	2014
Dýšina	**100**	**100**	**100**	**100**
Ejpovice	0	0	0	0
Chrást	59	75	477	497
Kyšice	0	0	0	0

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR

Z dostupných podkladů lze usuzovat, že obec Dýšina je ve střednědobém výhledu schopna realizovat investice z vlastních zdrojů (bez nepředvídatelných dotací a dalších úvěrů) v objemu 5 – 7 mil. Kč/rok.

5.3 Marketing a vnější vztahy

Základní marketingové nástroje, jakým je např. vydávání a distribuce propagačních materiálů a tiskovin, obec příliš aktuálně nevyužívá. Je ovšem v plánu vydání propagační brožury v souvislosti s 20. výročím vesnické památkové zóny Dýšina, v rámci které vznikl materiál, který byl prezentován na návsi pomocí informační tabule. Materiály budou prezentovány také v tištěné podobě a předpokládá se jejich verze v elektronické podobě na internetových stránkách obce a knihovny.

Vzhledem k výrazně průmyslovému zaměření a omezeným atraktivitám pro cestovní ruch se obec příliš neprezentuje na turistických serverech. Informace o obci lze v přehledné podobě získat na webu obce. Na webu by mohla být zavedena sekce turistika s přehledem ubytovacích a stravovacích kapacit, odkaz na Golf park Plzeň, koupaliště, cyklotrasu, NS Kokotské rybníky apod.

Obec Dýšina je součástí Mikroregionu Horní Berounka, povodí Klabavy (svazek obcí), který vznikl v březnu roku 1999 a rozkládá se na území okresů Plzeň-město a Rokycany. Jeho cílem je ochrana zájmů a zmnožení sil a prostředků při prosazování záměrů přesahujících svým rozsahem a významem každou účastnickou obec. Sdružuje celkem 24 obcí a byl založen v roce 1999.

Dýšina je také členem poměrně rozsáhlé místní akční skupiny (MAS) Světovina, která vznikla v roce 2006 a v současné době působí na území 96 obcí 3 okresů (Plzeň-sever, Rokycany a Plzeň-město). Obecně MAS navrhují a provádějí strategie komunitně vedeného místního rozvoje. Spolupráce se odehrává převážně mezi aktivními občany, podnikateli a neziskovými organizacemi, zemědělci a v menší míře obcemi a městy, což je hlavní rozdíl ve srovnání s činností mikroregionu.

Dále je obec členem Sdružení měst a obcí Plzeňského kraje a od roku 1999 také členem Svazu měst a obcí České republiky.

Obec nemá navázané partnerské vztahy formou partnerské smlouvy s žádnou obcí v ČR ani v zahraničí. Navázání intenzivní spolupráce se zahraniční obcí by mohlo být výhodné zejména při rozvoji přeshraniční spolupráce a využívání fondů EU. Neoficiální partnerská spolupráce probíhá s obcí Aussernzell v Bavorsku, s kterou v nepravidelných intervalech probíhají setkání představitelů obcí.

6 Doprava

6.1 Silniční doprava

6.1.1 Širší vztahy a technický stav komunikací

Jediná významnější silnice na území obce Dýšina je silnice II/180 (vnější aglomerační okruh Plzně). Tato silnice prochází centrem obce a zajišťuje propojení ve směru na Chrást a Plzeň.

Aktuální technický stav celého úseku od přivaděče k D5 do Dýšiny lze hodnotit jako dobrý. Na podzim 2015 proběhla oprava v intravilánu Kyšic a v souvislosti se stavbou tunelového komplexu na železničním koridoru u Kyšic došlo k rekonstrukci a opravě navazujících úseků v okolí nového přemostění železnice. Vzhledem k lokalizaci značného množství průmyslových závodů je v obci značný provoz těžké nákladní dopravy. Také proto se připravuje nová stopa komunikace II/180, která by zajistila obchvat, Kyšic, Dýšiné a Chrástu. Práce na projektu byly pozastaveny, ale v roce 2016 se předpokládá dopracování projektové dokumentace.

V napojení na Plzeň má význam i silnice II/233 přes spojku silnice III/23326, jejíž technický stav je od křižovatky s II/18015 dobrý, ale v druhé polovině je již označen jako havarijní. Pro cesty do Plzně je dále využívána komunikace III/18015 ve směru na Červený Hrádek. Její stav v celém úseku do Červeného Hrádku je označen jako havarijní. Úsek k přivaděči I/26 je hodnocen jako vyhovující.

Pro napojení Nové Huti slouží komunikace III/18014, která zde končí. Vzhledem k lokalizaci provozovny mlýnu Kepka je využívána i těžkou nákladní dopravou. Technický stav je dobrý, neboť komunikace prošla rekonstrukcí podpořenou EU z ROP Jihozápad.

Za nejvýznamnější dopravní závady na komunikacích na území obce Dýšina je vzhledem k vysoké intenzitě nákladní dopravy nutné považovat poměrně úzký profil komunikace II/180 v centru obce, což v kombinaci s úzkými chodníky vytváří potencionální bezpečnostní riziko. Jako rizikový se jeví nevhodný úhel napojení místní komunikace na konci obce ve směru na Chrást. Určitým rizikem je také úzký viadukt při napojení Nové Huti.

Na místních komunikacích lze zaznamenat velké rozdíly v dopravně technickém i stavebním stavu, od nově zrekonstruovaných úseků až po nezpevněné komunikace. Také na místních komunikacích se nachází množství dopravních závad. Obec každoročně investuje ze svého rozpočtu až několik miliónů Kč do oprav a rekonstrukcí místních komunikací a daří se jí tak postupně zlepšovat jejich stavebně technický stav.

6.1.2 Dopravní zatížení

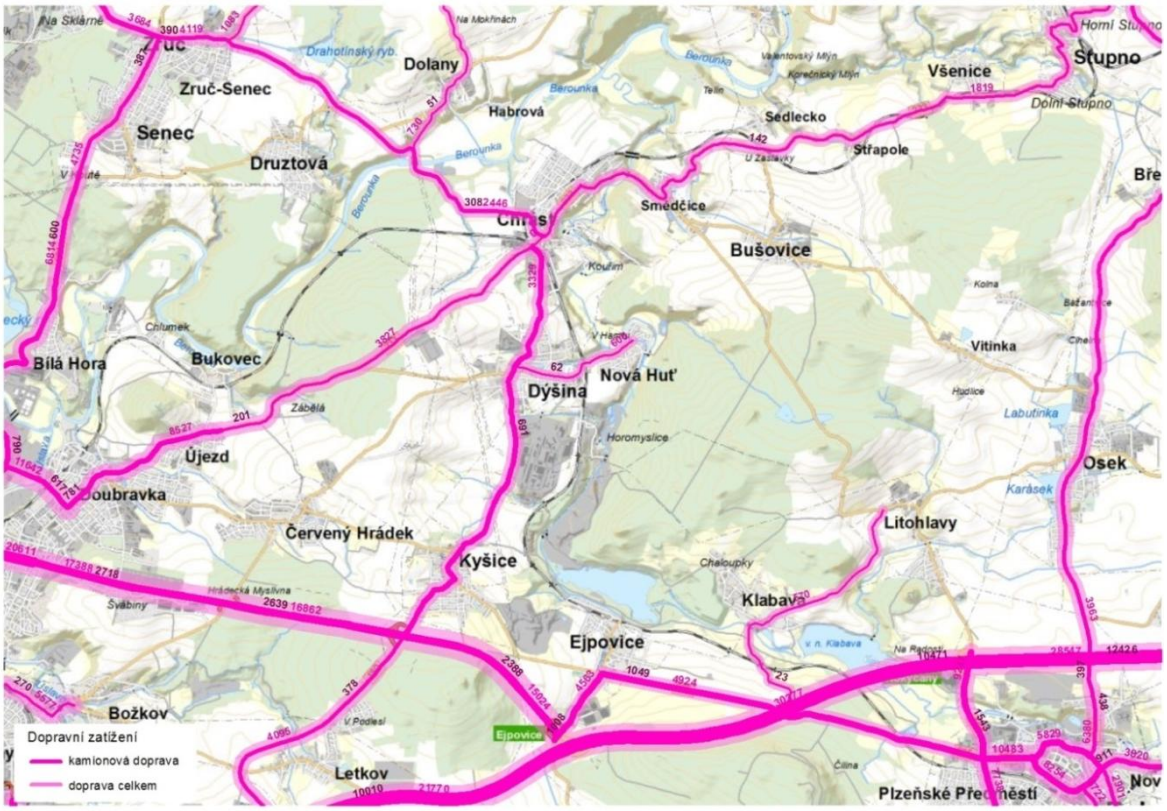
Údaje o intenzitách automobilové dopravy v tabulce 5 jsou převzaty z výsledků celostátního sčítání dopravy zajišťovaného Ředitelstvím silnic a dálnic ČR v letech 2005 a 2010.

Tabulka 5: Intenzity dopravy – porovnání celostátního sčítání dopravy 2005 a 2010

Silnice	Úsek	SV [voz/24 h]		Změna [%]	TV [voz/24 h]		Podíl TV [%]	
		2005	2010		2005	2010	2005	2010
180	vyústění 233, Chrást – I/26	2 313	3 329	+ 40	729	847	32	25
18014	Dýšina, vyústění z II/180 – Nová Huť	1 781	606	- 66	294	85	17	14

Zdroj: Celostátní sčítání dopravy 2005, 2010 (Ředitelství silnic a dálnic ČR)

Obrázek 2: Intenzita dopravy

Z intenzity dopravy na sledovaných úsecích (viz obrázek 2) je zřejmý radiální charakter dopravy ve vztahu ke krajskému městu Plzni. Intenzita dopravy směrem k Plzni na všech komunikacích zřetelně roste:

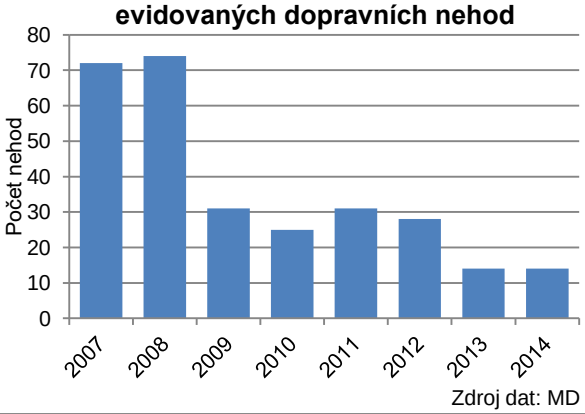
- po napojení II/180 na I/26 z 3 329 na 16 862 voz/24 h
- II/ 233 z 3 829 na 8 527 vozidel/24 h na okraji Plzně
- naopak za Chrástem na II/180 dochází k poklesu na 2 466 vozidel /24 h a na II/233 na 1 819 vozidel/24 h

Celkové zatížení silnice II/180 v Dýšině je relativně vysoké ve srovnání s většinou silnic II. tříd na území Plzeňského kraje. Ostatní silnice sčítány nebyly, ale jejich dopravní zatížení je na první pohled výrazně nižší.

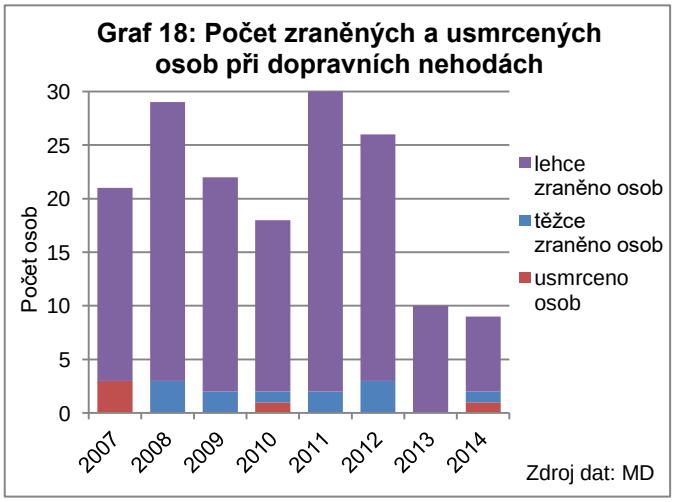
6.1.3 Dopravní nehody

Ze záznamů o dopravních nehodách šetřených Policií ČR byl vyhodnocen vývoj dopravní nehodovosti v letech 2007 až 2014. Je třeba upozornit, že statistika celkového počtu dopravních nehod je ovlivněna změnou zákonných podmínek pro hlášení dopravních nehod, které nabylo účinnosti od 1. 1. 2009. Pro vývoj dopravní nehodovosti v celém sledovaném období proto má větší vypovídací schopnost informace o počtech zraněných a usmrcených osob při dopravních nehodách.

Graf 17: Vývoj celkového počtu evidovaných dopravních nehod

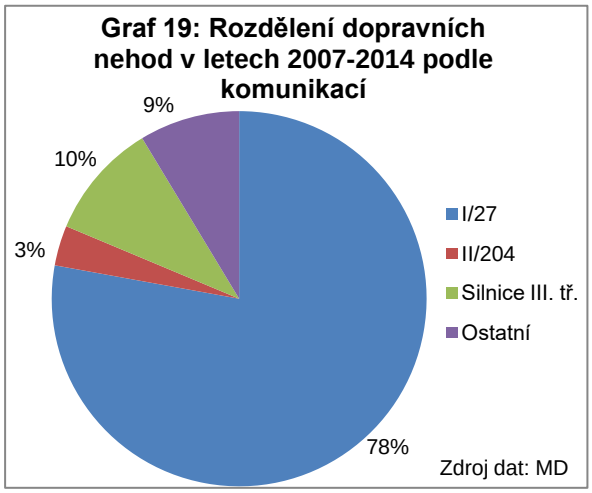
Zdroj dat: MD

Celková dopravní nehodovost na území obce (od roku 2009) je poměrně nízká a pohybuje se mezi 5 – 8 nehodami za rok. V roce 2014 došlo dokonce k poklesu na pouhé 3 nehody.

Následky nehod nejsou většinou tragické. Za sledované období došlo ke smrtelné nehodě pouze v roce 2012 a po jednom těžkém zranění v roce 2007 a 2014. Jinak dochází pouze k lehkým zraněním a to mezi 1 – 4 ročně. V roce 2014 dokonce nedošlo k žádnému zranění.

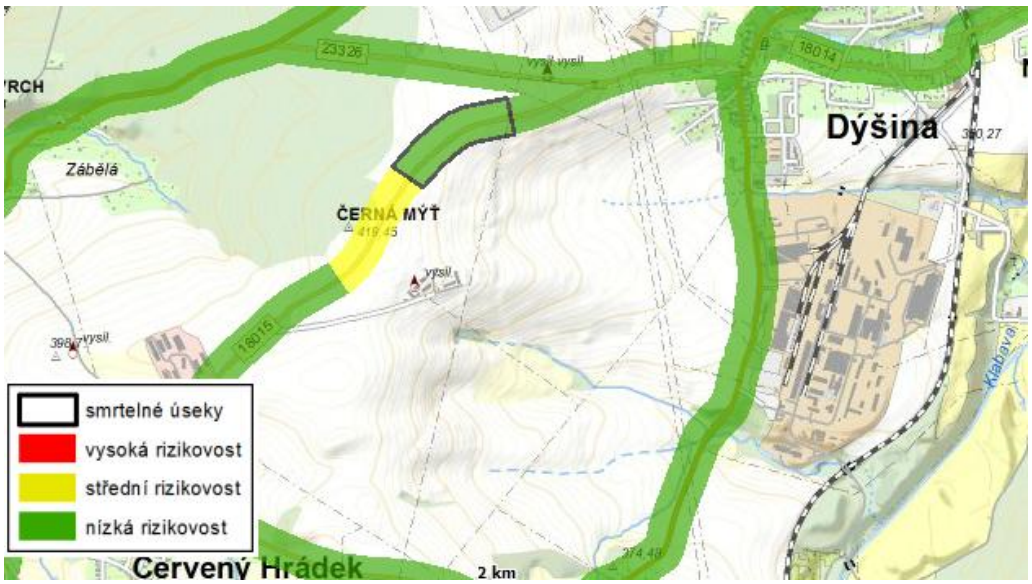
Z hlediska kategorie komunikací se většina nehod stane na silnici II/180 a na III/18015 případně na místních komunikacích a v rámci průmyslových areálů.

Místa dopravních nehod jsou rozmístěna na území obce rovnoměrně. lze označit oblast u průmyslového areálu I.P.P.E. na II/180, což do značné Za místa s častějšími dopravními nehodami míry souvisí s velkým počtem osobních i nákladních aut jezdících do firem, a křižovatku s 18015 v centru obce.

Celkově jsou krajské komunikace na území obce Dyšina podle mapového Geoportálu Plzeňského kraje (viz obrázek 3) hodnoceny vesměs jako nízkorizikové. Problémová je pouze silnice III/18015, která je v okolí vrchu Černá Mýť (419 m) hodnocena jako středně riziková a navazující úsek směrem ke křižovatce se silnicí III/23326 je hodnocen dokonce jako „smrtelný“.

Obrázek 3: Dopravní nehodovost na silnicích v Plzeňském kraji

6.1.4 Doprava v klidu

Nedostatečná kapacita pro odstavování a parkování automobilů se projevuje zejména u vícepodlažních bytových domů v oblasti Malého náměstí a ulice Jižní a částečně také v ulici K Chlumu. Zde je ale rozšíření možnosti parkování problematické vzhledem ke stísněné zástavbě. V době začátku a konce vyučování je problém absence odstavné plochy pro vyložení dětí a otočení u ZŠ a MŠ generála Pattona Dýšina.

Neorganizované parkování pouze na částečně zpevněných plochách probíhá podél průmyslného areálu I.P.P.E., zejména u Mrazíren Dýšina.

Problémy s parkováním dále nastávají nárazově při konání větších kulturně společenských akcí (např. pouť).

6.2 Cyklistická a pěší doprava

6.2.1 Cyklistická doprava

Obcí neprochází žádná významnější dálková cyklotrasa. Podél Klabavy a Novou Hutí prochází trasa 2159 z Chrástu do Klabavy, kde se napojuje na CT 3. Kromě zastavěného území vede trasa po částečně zpevněných polních a lesních cestách.

Díky větším vzdálenostem je zejména v teplejším období roku používána cyklodoprava i v rámci obce a k dopravě do zaměstnání. Většinou ale chybí doprovodná infrastruktura v podobě přístřešků či stojanů na kola.

6.2.2 Pěší doprava

Vzhledem k velikosti obce má pěší doprava v Dýšině nezanedbatelný význam. Podmínky pro chodce ale nejsou optimální. Chybí chodníky i u relativně frekventovaných komunikací. Jako problematickou lze hodnotit absenci chodníku podél II/180 k průmyslovému areálu I.P.P.E. a taktéž v ulici Školní a v Jamách, kde je zvýšený pohyb školních dětí. Výrazně chybí také chodník od viaduktu dále do Nové Huti, neboť se jedná o jedinou spojnici s Dýšinou a je zde poměrně velký provoz, včetně nákladní dopravy.

Také v ostatních částech obce se vyskytují jak nově zrekonstruované chodníky, tak chodníky ve špatném technickém stavu, ale i úseky komunikací bez chodníků. V okrajových částech obce na místních komunikacích s minimálním provozem to však takový problém není.

Přechody pro chodce jsou zejména na hlavních komunikací v centru obce a jejich další rozšiřování se nejeví jako potřebné.

6.3 Veřejná doprava

Podle výsledků SLDB 2011 v obci Dýšina z hlediska využití dopravních prostředků pro cesty do zaměstnání jednoznačně dominuje v dojížďce i vyjížďce individuální automobilová doprava (viz tabulka 6). Pro pohyb do škol převažuje MHD, a to v obou směrech. Pro vyjížďku do škol je významná také individuální automobilová doprava a vlak.

Změny ve využívání dopravních prostředků pravděpodobně přinese zprovoznění tunelového

Tabulka 6: Vyjížďka a dojížďky podle typu dopravy

	Do zaměstnání		Do školy	
	abs.	v %	abs.	v %
Dojíždí do Dýšiny				
IAD	333	71,6	2	8,7
MHD	12	2,6	20	87,0
autobus	3	0,6	0	0,0
ostatní	61	13,1	0	0,0
vlak	56	12,0	1	4,3
CELKEM	**465**	**100**	**23**	**100**
Vyjíždí z Dýšiny				
IAD	209	62,4	32	29,6
ostatní	39	11,6	10	9,3
MHD	40	11,9	39	36,1
autobus	8	2,4	6	5,6
vlak	39	11,6	21	19,4
CELKEM	**335**	**100**	**108**	**100**

Zdroj dat: SLDB 2011

komplexu železnice v úseku Kyšice – Plzeň s předpokladem zprovoznění v prosinci 2017. Z hlavní trati bude pouze regionální jednokolejná trať Rokycany – Chrást – Radnice a zcela zanikne spojení Dýšina – Chrást – Plzeň. Pro obec Dýšinu a její obyvatele to přinese vesměs mírné prodloužení cestovní doby do Plzně.

6.3.1 Železniční doprava

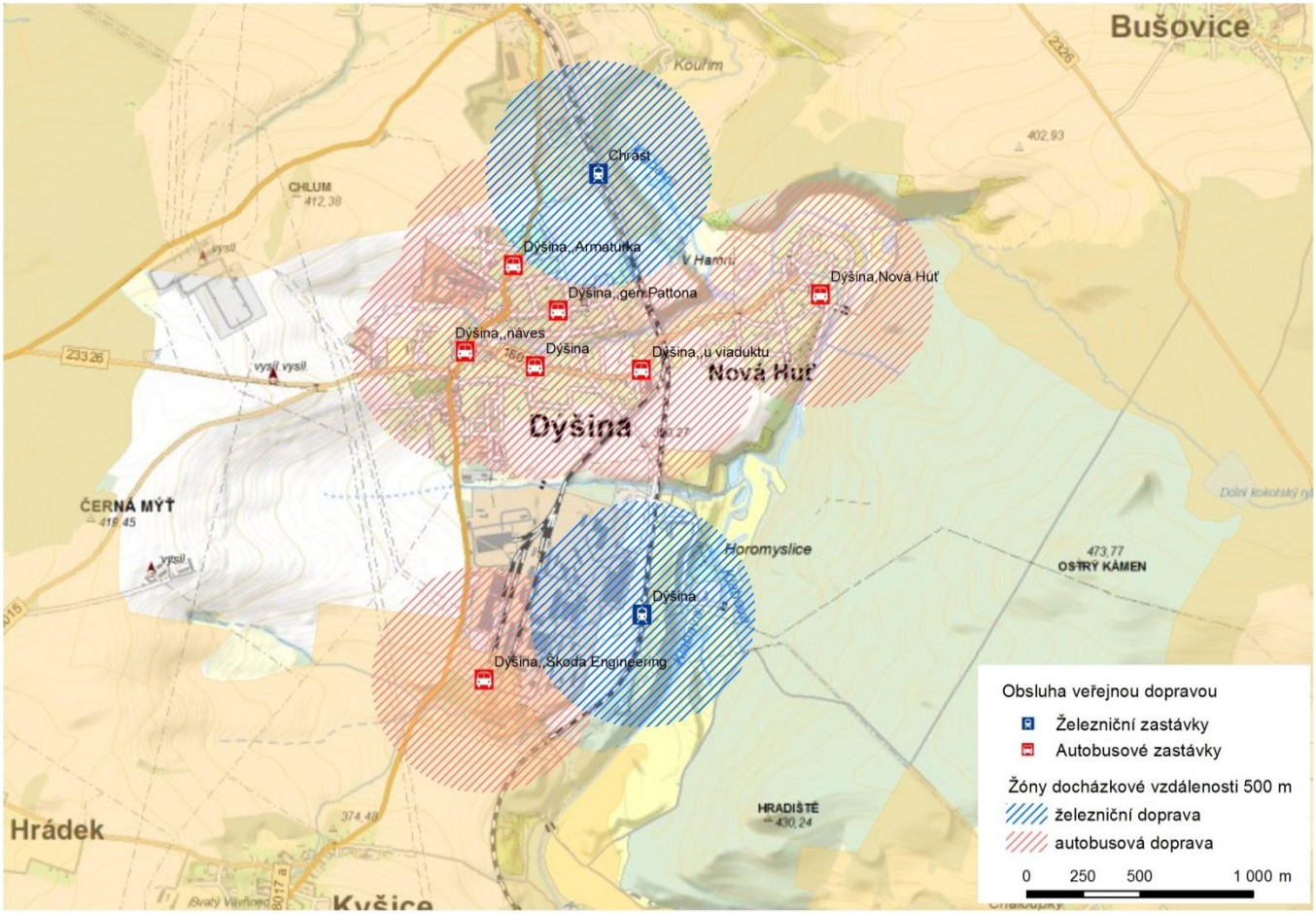
Dýšina leží zatím na hlavním železničním koridoru Plzeň – Rokycany – Praha. Trať je dvoukolejná elektrifikovaná a v současné sobě prochází rozsáhlou modernizací spojenou se zrychlením maximální povolené rychlosti a snížení cestovních časů. Níže je popsán aktuální stav do zprovoznění tunelu Plzeň – Kyšice.

Provoz osobních vlaků z/do Plzně je provozován s intervalem přibližně 1 hodina. V Dýšině ani Chrástu nestaví rychlíkové spoje proto nejrychlejší cesta do Prahy je s přestupem na rychlík v Rokycanech – interval 30 min až 1 hodina. S přestupem v Chrástu je provozována ještě regionální trať Chrást - Radnice s cca 2hodinovým taktem.

Časová dostupnost do Prahy hl. n. je 1 hod 42 min při kombinaci osobního vlaku do Rokycan a následném přestupu na rychlík. Do Plzně hl. n. je dostupnost osobním vlakem 16 minut a do Radnic 45 minut (s přestupem v Chrástu).

Stanice Dýšina se nachází v jižní části obce a je využitelná spíše pro průmyslový areál I.P.P.E. Stanice leží mimo zastavěné území obce a vzdálenost bytové zástavby je přes 1 km. Přímo u nádraží je prostor pro parkování automobilů. Stanice Chrást má pro obyvatele Dýšiny větší význam, a to zejména pro severní část obce, odkud je dostupnost do 500 m. Velká část obce má ke stanici Chrást dostupnost do 1 km (viz obrázek 4).

Obrázek 4: Obsluha veřejnou dopravou

Možné zvýšení atraktivity pro obyvatele Dýšiny by bylo přesunutí zastávky blíže k centru obce. Jedná se o přesunutí zastávky ke stávajícímu viaduktu a použití obousměrných souprav, tak aby nebyla nutnost přestupu. Dalším řešením by bylo optimální načasování přestupů tak, aby nebylo nutné dlouho čekat a aby návazný vlak čekal v případě zpoždění.

6.3.2 Autobusová doprava

Vzhledem k nepříliš příznivé poloze železničních stanic je pro obec významnější autobusová doprava. Na území obce se nachází celkem 7 zastávek. Podmínky pro zajištění obsluhy celého území obce včetně Nové Huti tak lze považovat za dostatečné (viz obrázek 4).

Obsluhu obce zajišťují PMDP a.s, ze zastávky Plzeň, Doubravka pomocí linek 53 a 54. Obec je tak napojena přímo na plzeňskou MHD. Obyvatelé tedy mají velmi dobrou dostupnost do Plzně. Zejména o víkendu je však frekvence spojů výrazně nižší a obyvatelé by uvítali její zvýšení. Otázkou ovšem zůstává vytíženost spojů a finanční náročnost pro obec.

Obec je obsluhována následujícími linkami:

- linka 53 (Doubravka – Kyšice – Dýšina - Nová Huť) a obsluhuje zastávky Škoda Engineering, Náves, Gen. Pattona, Dýšina, U viaduktu, Nová Huť a je provozováno 6 párů spojů za den.
- linka 54 (Doubravka – Dýšina - Nová huť – Chrást) má 13 párů spojů za den a obsluhuje zastávky Náves, Dýšina, U viaduktu, Nová Huť a částečně Armaturka (pouze 4 páry spojů)

Nejlépe jsou tak obsluhované zastávky Náves, Dýšina, U viaduktu a Nová Huť. Dále jezdí noční linka N11 (Mrakodrap – Bušovice – Sedlecko – Dýšina) s dojezdem do Dýšiny v cca 1:30 hod a obsluhuje zastávky Náves a Armaturka.

ČSAD autobusy Plzeň provozují linku Radnice – Břasy – Stupno – Dýšina s jedním párem spojů ráno a odpoledne. Touto linkou jsou obslouženy zastávky Armaturka a Škoda Engineering.

Vlastní obytná zástavby obce včetně části Nová Huť tak má velice dobrou dostupnost krajské metropole autobusy, neboť vzdálenost zastávek je do 500 m (viz obrázek 4).

7 Technická infrastruktura

7.1 Vodní hospodářství

7.1.1 Zásobování pitnou vodou

Obyvatelé obce jsou napojeni na skupinový vodovod Plzeň - Dýšina – Chrást - Kyšice zásobovaný přivaděčem z plzeňské úpravny vod Homolka.

Provozovatelem vodovodu je VODÁRNA PLZEŇ a.s. a vlastníkem Vodárenská a kanalizační a.s. Přívodní řady pokračují dále na Kyšice a Ejpovice. Na přívodní řady je napojena rozvodná síť v obci, včetně části Horomyslice. Délka rozvodné sítě je celkem 9,4 km.

Vodovodem pro veřejnou potřebu je zásobeno 97 % obyvatel obce. Domácí studny jsou využívány především jako zdroj užitkové vody. Na vodovod pro veřejnou potřebu jsou napojeny provozovny v obci a celá průmyslová zóna. Průmyslová zóna má navíc svůj vlastní záložní zdroj vody – podzemní studnu Nouzov s vydatností 6,5 l/s a voda z této studny vyhovuje platné vyhlášce o kvalitě pitné vody. Kvalita vody ve skupinovém vodovodu je limitována možnostmi ÚV Homolka a stářím přívodních potrubí.

Obec realizuje v posledních letech dostavbu vodovodní sítě v zástavbě obce a na rozvojových lokalitách. Kvalita vody je v obci hodnocena jako dostatečná a z pohledu obyvatel nejsou vznášeny žádné závažnější připomínky.

7.1.2 Likvidace odpadních vod

V obci Dýšina a její části Nová Huť je vybudovaná jednotná kanalizační síť, která je napojena na ČOV. Provozovatelem kanalizační sítě a ČOV je firma ČEVAK a.s. Mechanicko-biologická ČOV s kapacitou 2063 ekvivalentních obyvatel byla uvedena do provozu v roce 1994. Na tuto ČOV je napojena i obec Kyšice.

V roce 2015 byla dokončena modernizace ČOV za účelem zlepšení kvality čištění odpadních vod. Původní nedostatečná kapacita ČOV byla dalším limitem pro rozvoj obce.

V předchozích letech docházelo k postupnému rozšiřování kanalizace a nyní je napojeno 91 % bytů. Kanalizační síť má celkovou délku 12,3 km. Odkanalizování obce je tak z velké části vyřešeno. Podíl bytů napojených na jímku je tak jen 8 % a to zejména v okrajových částech a v části u fotbalového hřiště, kde se předpokládá postupné dobudování kanalizace.

Určitým rizikem do budoucna je kvalita rozvodů budovaných v 80. letech, kdy se předpokládá ukončení životnosti v horizontu 10 – 15 let. Rozsahem se jedná zhruba o polovinu kanalizační sítě.

Vlastní ČOV mají průmyslové závody Rexam Beverage Can Czech Republic s.r.o a také Průmyslová zóna I.P.P.E. má vlastní ČOV, na kterou jsou napojeny všechny firmy v areálu.

7.1.3 Ochrana před důsledky povodní

Území obce v části Nová Huť leží v aktivní zóně záplavového území řeky Klabavy. Při povodňových situacích může dojít k ohrožení objektů srážkami, zpětným vzdutím, splachy z polí i nefunkční kanalizací. Na území obce Dýšina je při povodni ohrožováno zhruba 28 budov, které trvale obývá zhruba 27 obyvatel.

V obci byly v posledních letech ve spolupráci s Povodím Vltavy s.p. realizovány protipovodňová opatření v podobě, valů, stavidel, zpětných klapek apod. Protipovodňová opatření na území obce Dýšina jsou tak aktuálně hotová a dimenzovaná na průtok Q 100

s rezervou 30 cm. Opatření byla prověřena při povodni v roce 2013 a následně byly provedeny drobné úpravy (např. doplnění čerpadel u náhonu mlýna apod.). Systém je tak dnes zcela funkční a odzkoušený.

7.2 Odpadové hospodářství

Systém nakládání s odpady funguje v rámci obce bez problémů. Nakládání s odpady v obci zajišťuje odborně způsobilá firma pověřená obcí, která provozuje i sběrný dvůr. Na území obce nejsou provozovány skládky odpadu.

V obci je vysoká hustota sběrných nádob na separovaný sběr a přitom jsou kontejnery velmi dobře vytěžovány. Odpadové hospodářství obce Dýšina tak dosahuje vysokého procenta vytříděných surovin (přes 50 %). Díky vysokým příjmům za zpětný odběr obalů od společnosti EKO-KOM se zaplatí náklady na provoz systému separovaného sběru a obec nemusí tříděný sběr papíru, plastů a skla dotovat.

Na území obce je využíván sběrný dvůr otevřený celoročně v sobotu, v letních měsících i ve středu. Po uhrazení poplatků za odpad je pro místní obyvatele ukládání zdarma. Odvoz bioodpadů na kompostárnu obec hradí.

Obec měla zájem o zřízení komunitní kompostárny, zatím ale nenašla vhodnou lokalitu pro výstavbu tohoto zařízení.

7.3 Energetické hospodářství

Zásobování elektrickou energií je na území obce bez problémů. V obci je napojeno na plyn 81 % bytů. Pevnými palivy je vytápěno 22 % bytů. Stávající situace je vyhovující a s rozšiřováním plynofikace ve stávající zástavbě se nepočítá.

Zejména v části Nová Huť dominuje v intravilánu vzdušné vedení NN. Při rekonstrukcích sítí je postupně převáděno na kabelové vedení.

8 Životní prostředí

8.1 Zeleň, veřejná prostranství, krajina

Kvalita veřejných prostranství, zelených ploch a krajinného zázemí je jedním ze zásadních faktorů atraktivity obce. Historicky založenou zeleň lze vysledovat zejména v části Nová Huť. Vysoký podíl kulturně upravené zeleně má i část Horomyslice, kde se nachází 18 jamkové golfové hřiště. Jedná se tak o udržované úseky trávníků prolínající se s lesními porosty a jezírky.

Kromě průmyslových areálů je dostatek ploch zeleně i v samotné obci Dýšina. Jako potřebné se jeví zpracování plánu revitalizace zeleně na návsi a širšího centra okolo vodních nádrží a taktéž potřebná se jeví revitalizace zeleně na hřbitově z důvodů vysokého stáří stromů.

Velmi vhodná je taktéž revitalizace biokoridoru „Rokle“ směrem od viaduktu k dětskému hřišti, které tvoří přirozenou spojnici k vycházkám směrem k Nové Huti a dále do lesního komplexu. V prostoru u dětského hřiště již k úpravě došlo.

Pro efektivní údržbu, obnovu a rozvoj ploch zeleně a veřejných prostranství je nezbytné zpracování generelu zeleně řešícího nejen postupnou obnovu zeleně v obci, ale také provázání této zeleně s okolní krajinou, zajištění prostupnosti krajiny a její využití pro krátkodobou rekreaci.

Na území obce proběhly komplexní pozemkové úpravy (KPÚ). V jejich rámci byly vybrány čtyři prioritní polní cesty západně a severně od zastavěného území obce (viz mapa 2). Žádná z těchto staveb nebyla dosud realizována.

Vybrané cesty by přispěly mimo jiné ke zlepšení prostupnosti a rekreačního využití krajiny v tomto zemědělsky obhospodařovananém území. Vyžaduje to však zajištění pokračování cest i na sousedních katastrech obcí Chrást a Kyšice. KPÚ v Chrástu byla dokončena, bohužel v Kyšicích se opožďuje.

Na území obce je vyhlášen jeden památný strom. Jedná se o lípu malolistou chráněnou od roku 2001 pro svůj vrůst 18,5 m a obvod kmene 305 cm.

Na východě obce leží rozsáhlý lesní komplex s naučnou stezkou Kokotské rybníky (značená trasa KČT a cyklotrasa 2159). V rámci ochrany přírody a krajiny se nachází na západní hranici katastru lokalita chráněného území přírodní park Horní Berounka a na jihu území u vodní nádrže Ejpovice přírodní památka Ejpovické útesy.

8.2 Ovzduší a hluk

Na kvalitu životního prostředí v Dýšině má spíše vliv doprava na silnici II/180 než lokalizace průmyslových areálů v obci. Charakter výroby neprodukuje zásadní znečištění ovzduší. Významný znečišťovatel v centru obce společnost AD Armaturka Dýšina s.r.o. již ukončila činnost.

Emise z dopravy spolu s emisemi z lokálních topenišť na tuhá paliva způsobují při inverzních stavech v zimě překročení emisních limitů plynného aerosolu PM10 a organických těkavých látek, zejména benzo(a)pyrenu.

Vyšší dopravní zátěž na silnici II/180 zejména nákladními vozidly způsobuje též hlukové zatížení přilehlých oblastí. Řešením je v tomto ohledu plánovaný obchvat Kyšic a Dýšiny.

8.3 Kvalita vody

Voda v Klabavě je zařazena do II. stupně znečištění. Jde o výrazné zlepšení proti minulosti, zejména díky čištění odpadních vod. V předchozích letech docházelo k postupnému rozšiřování kanalizace a nyní je napojeno více než 90 % bytů.

Z vodních ploch a toků je pro koupání vhodné zejména přírodní koupaliště v Nové Huti, kde obec plánuje postupné investice na zlepšení zázemí a kvality koupání. Voda je pro udržení kvality chemicky ošetřována. Možnost koupání nabízí i řeka Klabava, kde po zlepšení kvality vody je možné koupání nad jezem, kde dříve bývala plovárna.

Menší nádrže v centru obce slouží jako zdroj požární vody včetně rybářského využití. Ochranná pásma vodních zdrojů se nacházejí ve směru na Kyšice.

9 SWOT analýza

SWOT analýza pro potřeby Programu rozvoje obce Dýšina vznikla na základě výsledků názorového průzkumu, veřejného setkání s obyvateli obce a závěrů vyplývajících ze situační analýzy. Nejdůležitější poznatky jednotlivých oborových SWOT analýz vytvořených expertním způsobem (viz příloha P5 – P10) tak byly doplněny o názory občanů.

Silné stránky	**Slabé stránky**
- Výhodná geografická i dopravní poloha v blízkosti Plzně - Příznivá věková struktura obyvatel - Postupná výstavba rodinných domů ve vazbě stávající využití území - Základní ucelená nabídka veřejných služeb (školy, zájmové vzdělávání, sociální a zdravotní služby, sport atd.) - Široká nabídka spolků a jejich činností - Velký počet průmyslových podniků a pracovních míst v obci - významné centrum zaměstnanosti - Dobrá dostupnost obce automobilovou, autobusovou, a také železniční dopravou - Hodnotné přírodní prostředí ve východní části obce (řeka Klabava, les) - Dokončený systém protipovodňových opatření na Klabavě	- Zaostávání nabídky některých služeb za populačním vývojem (obchod, pohostinství) - Nízký podíl „rodáků“ v obci a vysoký podíl cizinců (vztah k obci) - Stav veřejných prostranství v okolí bytových domů neodpovídá dnešním požadavkům - Chybí sál pro větší společenské akce - Málo prostor vhodných pro neformální a neorganizované setkávání občanů (dětská hřiště, pikniková místa, lavičky apod.) - Nedostatečná kvalita a dostupnost některých sportovišť pro neorganizovanou veřejnost - Obec vlastní jen omezený počet pozemků a budov (pro rozvoj obce) - Chybějící chodníky podél hlavních tahů (např. k průmyslové zóně), u školy, v Nové Huti za viaduktem - Vysoké zatížení obce nákladní dopravou
Příležitosti	**Ohrožení**
- Transformace nevyužitých areálů v zástavbě (např. Flaga) - - Rozšíření možností trávení volného času (kulturní, sportovní i další infrastruktura) - Zlepšení komunitního života v obci (širší zapojení obyvatel do života obce) - Posílení komunitní funkce školy (vzdělávání a akce pro děti i dospělé) - Zvýšení atraktivity některé vybavenosti pro návštěvníky (koupaliště) - Užší spolupráce s průmyslovými podniky - Výstavba obchvatu sídel Kyšice, Dýšina na II/180 a napojení částí obce na něj - Revitalizace ploch zeleně na návsi a v širším centru obce - Realizace komplexních pozemkových úprav – možnost zvýšení rekreačního využití krajiny	- Změny v sociálním klimatu (starousedlíci vs. přistěhovalí) podpořené vysokou mírou pronájmů bytů a bytovou výstavbou - Velká část obyvatel zůstává „myšlenkově a vztahově“ navázaná na Plzeň - Ztráta vlivu obce na charakter a rozsah zástavby - Zaostávání vybavenosti obce službami - Rostoucí intenzita nákladní dopravy na II/180 - Růst nákladů na MHD v souvislosti s oslabením významu železniční dopravy - Zpožďování přípravy obchvatu obce - Nevhodné aktivity v průmyslových areálech - Ekologické zátěže v opuštěných areálech

II. Strategická část

10 Východiska strategické části

10.1 *Věcná východiska – shrnutí problémů*

Strategie Programu rozvoje obce Dýšina byla navržena na základě hlavních problémů a rozvojových příležitostí identifikovaných v analytické části Programu. Ty vytváří hlavní potenciál rozvoje obce.

Mezi hlavní problémy obce Dýšina patří stav veřejných ploch a v některých případech i jejich současné využití. Tento problém se týká jak veřejných prostranství, tedy návsí, tak i dalších zelených ploch nebo sídlišť. Dalším problémem je umístění některých již nevyužívaných výrobních areálů v zástavbě. Také stav některé vybavenosti spíše narušuje vzhled obce. To se týká jak veřejné vybavenosti (např. koupaliště nebo bývalé házenkářské hřiště), tak komerčních zařízení (např. obchod na náměstí Míru).

Jak potvrdil názorový průzkum i veřejná jednání cítí obyvatelé jako problém nedostatečnou vybavenost obce některými komerčními i veřejnými službami. Chybí restaurace, kavárna nebo cukrárna, ale i kvalitnější obchod s potravinami. Citelná je absence společenského sálu se zázemím. Tyto nedostatky oslabují vztah obyvatel k obci, neboť řadu svých potřeb musí saturovat mimo obec.

Významnou problémovou oblastí je doprava. V současné době je obec stále výrazněji zatížená automobilovou dopravou na silnici II/180, která prochází samotným centrem obce. Nemalý podíl na této silnici má nákladní doprava, což souvisí s lokalizací výrobních podniků v obci i v okolí. Pocitu bezpečí obyvatel brání chybějící chodníky a místy chaotické parkování v obci i kolem silnice II/180.

Samostatným problémem, který s dopravou souvisí, je celá řada bariér pohybu nejen pro pěší, které se vyskytují v zastavěném území obce, ale i v krajině. Také zásadní změny, které obec postihnou z důvodu směru železniční dopravy do Plzně, si zasluhují samostatnou pozornost.

10.2 *Metodická východiska*

Zásadní pro formulaci strategie rozvoje obce Dýšina na období 2016-2023 je tzv. vize obce do roku 2030. Ta je vytvořena jako „obraz“ obce, kterého je možné a žádoucí dosáhnout v delším časovém horizontu, než je časový rámec Programu. Program, jeho hlavní cíl i celá jeho strategie jsou definovány na polovinu období pro naplnění vize. Na hlavní cíl navazuje soustava cílů a opatření v rámci strategických oblastí.

Strategické oblasti byly definovány na základě hlavních okruhů problémů vymezených k řešení v rámci Programu. Pro každou ze čtyř strategických oblastí je definován jeden strategický cíl. Konkrétní opatření jsou formulována až na základě specifických cílů, které jsou navrženy tak, aby naplnění vedlo ke splnění strategického cíle.

Jednotlivá opatření jsou popsána příklady aktivit a jejich bližší specifikací. Uvedené příklady aktivit byly identifikovány v rámci přípravy Programu jako aktuální a velmi potřebné pro nejbližší období. Bližší specifikace, která je uvedena u většiny aktivit, má za cíl blíže popsat

činnosti, které je vhodné v rámci aktivity realizovat, nebo další okolnosti, např. souvislosti a vztahy územní, časové, zapojení veřejnosti apod.

Popis strategické části, který je obsahem následující kapitoly, je členěn podle jednotlivých strategických oblastí. Vize obce, hlavní cíl, strategické oblasti i strategické cíle byly předmětem prvního kola jednání s veřejností i veřejných jednání Zastupitelstva, na kterých byl Program rozvoje obce Dýšina projednáván. Následně byly cíle rozpracovány do podoby specifických cílů, opatření a příkladů aktivit s podrobnější specifikací. Tato podrobná podoba strategie byla obsahem druhého kola projednávání strategické části Programu, která opět proběhla s vedením obce i s veřejností.

Stabilní část Programu tvoří především soustava cílů, neboť v souvislosti s plněním Programu se předpokládá především aktualizace příkladů aktivit, popř. opatření. Podrobněji jsou pravidla aktualizace uvedena v části Realizace Programu. Součástí strategické části Programu je také kapitola Finanční zajištění Programu.

10.3 *Vize obce Dýšina do roku 2030*

Vize obce Dýšina jako ideální, ale do roku 2030 dosažitelný obraz obce byla vedením obce i jejími občany popsána takto:

- Díky obchvatu je centrum obce Dýšina dopravně zklidněné, ale přesto živé.
- Je totiž lákavým místem pro setkávání občanů, neboť nabízí nejen společenský sál, ale také obchod a některé služby.
- Obchod a restaurace fungují i v Nové Huti.
- Příjemné prostředí pro bydlení v obci dotváří veřejná prostranství a zeleň, ale také chodníky a další místní komunikace, které umožňují bezpečný pohyb obyvatel.
- Obec poskytuje kvalitní nabídku volnočasové infrastruktury. Jsou zde veřejně přístupná hřiště, vycházkové trasy i koupaliště.
- Škola funguje jako komunitní a spolu se spolky tak přispívá k integraci nových obyvatel a k vysoké úrovni společenského života v obci.

10.4 *Hlavní cíl a strategické cíle*

Hlavní cíl Programu navazuje na vizi a formuluje nejen cíl na poloviční období, tedy do roku 2023, ale také dva hlavní směry jak tohoto cíle dosáhnout. Tyto směry reagují na dva hlavní nedostatky identifikované v analýze, tj. omezenou nabídku obchodu a služeb v obci ve srovnání např. s Chrástem a celkové prostředí obce, které je dosud negativně ovlivňováno dopravou, umístěním výrobních areálů, ale i stavem některých veřejných ploch. Zároveň hlavní cíl definuje dlouhodobou strategii rozvoje obce, tedy zvýšit atraktivitu obce především pro její obyvatele.

Hlavní cíl Programu rozvoje obce Dýšina (do roku 2023)

- Zkvalitněním nabídky služeb a zlepšením prostředí v obci Dýšina zvýšit její atraktivitu pro obyvatele.

Na hlavní cíl Programu navazují strategické cíle. Každý z nich je formulován pro jednu ze čtyř strategických oblastí. První oblast se zaměřuje na prostředí obce, tj. především na vzhled a na podmínky fungování obce. Samostatná oblast je věnována dopravě, která

představuje v obci Dýšina významný problém. Navržené řešení akcentuje bezpečný pohyb obyvatel obce.

Třetí strategická oblast řeší komplexně téma fungování obce a zahrnuje tedy občanskou vybavenost, veřejné služby a komunitní život obce. Čtvrtá oblast je zaměřena na ekonomický rozvoj obce z hlediska možností její samosprávy. Orientuje se tedy na možnosti podpory obchodu a služeb, a dále na majetek obce.

Strategické oblasti a strategické cíle shrnuje následující přehled. Jejich rozpracování podle strategických oblastí je obsahem následující kapitoly.

Strategické oblasti a strategické cíle Programu rozvoje Dýšina:

1. Prostředí obce:
   - Zlepšit vzhled a fungování obce.
2. Doprava:
   - Zlepšit podmínky pro pohyb obyvatel.
3. Život obce:
   - Doplnit občanskou vybavenost a zlepšit podmínky pro komunitní život obce.
4. Ekonomický rozvoj:
   - Zkvalitnit podmínky pro služby a rozvoj obce.
   -

11 Popis strategické části

11.1 *Strategická oblast 1: Prostředí obce*

Hlavním cílem strategické oblasti Prostředí obce je zlepšit vzhled a fungování obce Dýšina. Jedná se tedy o strategickou oblast, která poměrně komplexně řeší stav a využití veřejných ploch, včetně zelených ploch a zeleně, ale také nevyužívané areály v obci. Veřejné plochy a zeleň do značné míry utvářejí vzhled obce, a zároveň jsou většinou ve vlastnictví obce, což správě obce umožňuje účinně realizovat vhodná opatření a aktivity.

Navržená opatření se neomezují pouze na zlepšení vzhledu veřejných prostranství, ale řeší především rozvoj funkcí, které mohou tyto plochy nově plnit, aniž by přitom docházelo k nevhodné kombinaci nebo nejasné funkci dané plochy. Hned první opatření je v souladu se specifickým cílem zaměřeno na posilování významu veřejných prostranství doplňováním jejich funkcí. Tento princip byl navržen pro náměstí Míru, prostranství v Nové Huti, dětské hřiště V Jamách i na sídlištích.

Druhé opatření zaměřené na zeleň a zelené plochy je založeno na podobném principu (viz např. vytvoření lesoparku), ale navíc usiluje o propojování zelených ploch a veřejných prostranství do logických vazeb. Vytváří tak síť území v obci, která by měla být atraktivní pro pobyt a pohyb obyvatel. Obě opatření kladou důraz na aktivní zapojení obyvatel do hledání nových možností využití veřejných ploch.

Důležitou podmínkou atraktivity veřejných ploch je jejich celkový stav a čistota. Na tento aspekt se zaměřuje třetí opatření. Kromě požadavků na údržbu a čištění veřejných ploch navrhuje i zlepšení zázemí technické čety a úpravy provozu sběrného dvora.

Poslední opatření řeší revitalizaci nevyužívaných areálů. Aktuálně klade důraz na dva areály v zastavěném území, které se liší možnostmi obce ovlivnit jejich budoucí využití.

Strategický cíl 1: Zlepšit vzhled a fungování obce

Specifický cíl: Rozšířit využití veřejných prostranství o další sídelní funkce

Opatření 1.1: **Stav a využití veřejných prostranství**

Příklady aktivit:

- Úprava náměstí Míru
  - redefinování funkcí náměstí (např. i společenský sál s kavárnou/restaurací, obchod), požadavky s ohledem na celou vesnickou památkovou zónu apod.
  - případnou dostavbu promítnout do ÚP (podobně i u dalších opatření)
  - realizace architektonické soutěže na prostor nám. Míru
  - zpracování projektové dokumentace na jednotlivé etapy úprav nám. Míru
  - realizace urbanistické koncepce nám. Míru (po etapách)
- Vytvoření sportovně rekreační zóny V Jamách
  - dokončení dětského hřiště, hřiště pro náctileté, zázemí (lavičky, mobiliář)
  - celkový koncepční návrh se zapojením občanů a zejm. žáků ZŠ (viz O3.2 a O3.3)
  - zpracování projektu a jeho postupná realizace
  - návaznost na Kačárnu a Rokli
- Dokončení úprav Paškova parku podle projektu (herní prvky …)
- Využití pozemku mezi ulicemi Přátelství-Spojovací-Husova v Nové Huti jako veřejného prostranství
  - jednání s vlastníkem o získání pozemku (např. směna)
  - definování funkcí pozemku (v návaznosti na Paškův park)

– Revitalizace veřejných prostranství na sídlišti Jižní
  - zpracování projektu se zapojením obyvatel (viz O3.3)
  - realizace projektu (po etapách)
  - podobně i sídliště K Chlumu

Specifický cíl: Zvýšit kvalitu zeleně a zelených ploch

Opatření 1.2: **Obnova zeleně a zelených ploch**

Příklady aktivit:

– Vytvoření místa pro relax Kačárna
  - celkový koncepční návrh se zapojením občanů (viz O3.3, popř. O3.2) – využití vodní plochy + zeleň
  - návaznost na hřiště V Jamách
– Vytvoření lesoparku v Rokli
  - celkový koncepční návrh se zapojením občanů (viz O3.3, popř. O3.2)
  - návaznost na hřiště V Jamách
– Revitalizace zeleně na hřbitově a v jeho okolí
– Revitalizace drobných toků

Specifický cíl: Zlepšit čistotu obce

Opatření 1.3: **Údržba a čistota veřejných ploch**

Příklady aktivit:

– Zlepšení zázemí technické čety
  - doplnění vybavení technické čety (automobil, nástavby)
  - vhodné prostory pro technickou četu (např. bývalý areál Flaga – viz O1.4)
– Zlepšení údržby zeleně
– Čištění místních komunikací
– Doplnění vybavenosti veřejných ploch odpadkovými koši se sáčky na psí exkrementy
  - exponované plochy v centru i v okrajových částech obce
– Sběrný dvůr
  - provoz podle potřeb občanů a legislativy (otevírací doba, odebírané druhy odpadů)
  - doplnění vybavení

Specifický cíl: Revitalizovat nevyužívané areály pro nové funkce

Opatření1.4: **Revitalizace nevyužívaných areálů**

Příklady aktivit:

– Revitalizace bývalého areálu Flaga
  - zatím např. technické zázemí obce, zázemí spolků (viz O1.3 a O3.3)
  - v souvislosti s vývojem sousední rozvojové plochy pro bydlení
– Revitalizace bývalé Armaturky
  - jednání s vlastníkem o záměrech (i v souvislosti s přípravou ÚP)

11.2 *Strategická oblast 2: Doprava*

Strategickým cílem oblasti Doprava je zlepšit podmínky pro pohyb obyvatel obce Dýšina, a to z několika pohledů, jak vyplývá ze specifických cílů. První specifický cíl zdůrazňuje především otázku bezpečnosti chodců a reaguje na vysokou zátěž obce automobilovou dopravou, a to včetně centra. Aktivity příslušného opatření se týkají v první řadě opatření na silnici II/180, která do obce přivádí i významný podíl nákladní dopravy. Tyto aktivity nemůže realizovat obec sama, ale pouze v těsné spolupráci s vlastníkem a správcem této komunikace, tj. Plzeňským krajem.

Další aktivity prvního opatření se zaměřují na doplnění infrastruktury obce chybějícími místními komunikacemi a parkovacími místy i zlepšení špatného stavu některých z nich. Samostatnou aktivitou je komplexní řešení prostoru kolem základní školy z hlediska bezpečnosti dopravy.

Druhý specifický cíl a příslušné opatření se věnuje bariérám pohybu pro různé druhy dopravy, které v obci vznikaly v souvislosti s rozvojem průmyslu (areály, vlečka), ale i bytové výstavby. Místní komunikace netvoří v některých územích síť, ale spíše uzavřené enklávy. Navržené aktivity se orientují na prevenci vzniku takových dopravně uzavřených území, ale upozorňují také na možnost a potřebu nápravy v některých částech obce, kde k tomu správa obce má předpoklady.

Poslední opatření reaguje na cíl udržet atraktivitu veřejné dopravy v obci i při podstatném zásahu do jejího systému, který přinese změna směru železniční dopravy do Plzně. Navržené aktivity se snaží eliminovat negativní důsledky tohoto opatření a také reagovat na některé podněty občanů, které vyplynuly z průzkumu i projednávání a týkaly se potřeby doplnění spojů autobusové dopravy, resp. MHD.

Strategický cíl 2: Zlepšit podmínky pro pohyb obyvatel

Specifický cíl: Zvýšit bezpečnost pohybu chodcův obci

Opatření 2.1: **Zvýšení bezpečnosti chodců**

Příklady aktivit:

- Spolupráce s Plzeňským krajem (SÚS) při snížení dopravního zatížení obce
  - se sousedními obcemi na přípravě obchvatu silnice II/180
  - na opatřeních ke zklidnění dopravy na vjezdech do obce
  - na opatřeních ke zklidnění dopravy v centru obce
- Výstavba chodníků
  - např. od viaduktu do Nové Huti
  - k I.P.P.E. jako stezka pro chodce a cyklisty s návazností na Kyšice
- Rekonstrukce místních komunikací, vč. chodníků
  - např. cesta ke koupališti (vč. úpravy komunikace u náhonu)
- Komplexní řešení bezpečnosti kolem ZŠ
  - výstavby chodníků v okolí školy a na přístupových cestách
  - návrh a projednání systému K+R u ZŠ
- Vybudování parkovišť a parkovacích míst
  - např. v sídlištích v rámci revitalizace (viz O1.1),
  - v blízkosti občanské vybavenosti, např. u bývalého domu služeb
  - u sportovně-rekreačních areálů, např. u koupaliště či bývalého házenkářského hřiště (viz O3.1)
  - u průmyslového areálu - jednání s vlastníky průmyslového areálu

Specifický cíl: Eliminovat bariéry pohybu pro všechny druhy dopravy

Opatření 2.2: **Eliminace bariér pohybu**

Příklady aktivit:

- Rozvoj místních komunikací (MK) jako sítě
  - kapacitní dopravní napojení rozvojových lokalit (i ve vazbě na obchvat)
  - vytipování přerušení MK i z hlediska budoucí výstavby
  - konsolidace majetku obce z hlediska řešení těchto míst (viz O4.2)
  - důsledné prosazování návaznosti MK při přípravě a projednávání rozvojových záměrů v obci i tvorbě ÚP
- Vybudování prioritních cest podle komplexní pozemkové úpravy
  - jednání s pozemkovým úřadem o zajištění finančních zdrojů a realizaci staveb
  - prosazení doprovodné zeleně do realizačních projektů – tvorba alejí
- Vytvoření sítě cest mimo zastavěné území ve vlastnictví obce
  - konsolidace pozemků pro vytváření vycházkových okruhů a napojení na sousední sídla (viz O4.2)
  - zpevnění/úprava povrchu vybraných cest, výsadba doprovodné zeleně, odpočinková místa

Specifický cíl: Udržení atraktivity veřejné dopravy v obci

Opatření 2.3: **Atraktivita veřejné dopravy**

Příklady aktivit:

- Doplnění spojů MHD mimo přepravní špičky (víkendy, večer, popř. do škol do Plzně)
  - společné se sousedními obcemi jednání s POVED/PMDP
- Jednání s ČD o eliminaci důsledků výstavby III. železničního koridoru
  - vybudování nové železniční zastávky blíže obci
  - společně s Chrástem jednání o návaznosti vlakového spojení do Plzně

11.3 *Strategická oblast 3: Život obce*

Strategickým cílem oblasti Život obce je doplnit občanskou vybavenost a zlepšit podmínky pro komunitní život obce. Následující návrhy tedy zohledňují ty aspekty rozvoje obce Dýšina, které souvisí s občanskou vybaveností, veřejnými službami a zapojením obyvatel do života obce. Daná strategická oblast je rozdělena do čtyř tematických částí, kterým odpovídají jednotlivé specifické cíle.

První z nich reaguje na potřebu zlepšit podmínky pro sport a rekreaci v obci. Mezi navrženými aktivitami je kladen největší důraz na potřebu modernizace, revitalizace a rozšíření funkcí stávající sportovně-rekreační infrastruktury (koupaliště, tělocvična, stávající hřiště).

Podstatou dalšího specifického cíle je rozvoj komunitní role veřejných služeb. Zde je významnou aktivitou především vybudování sálu pro kulturní a společenské aktivity. Ten v obci doposud chybí a byl v rámci analýz označen jako významná překážka pro rozvoj komunitních aktivit více cílových skupin v obci (setkávání, kulturní a společenské akce atd.). Významnou oblastí je také vzdělávání, kdy je zohledněna jak potřeba rekonstrukce místní základní školy, tak intenzivnější zapojení jejích pedagogů i žáků do dění v obci (spolupráce se spolky, aktivity školy jako místa setkávání obyvatel obce, vytváření vztahu k obci a okolí apod.).

Významnou částí strategické oblasti je také opatření zaměřené na rozvoj komunitního života v obci, v rámci něhož jsou tradičně podporovány místní spolky a jejich aktivity. Opomenout není možné ani komunikační nástroje a společenské akce pro zlepšení komunikace mezi obyvateli a vedením obce, kde jsou zmíněny tradiční i inovativní nástroje zaměřené na zvýšení zájmu nových obyvatel o dění v obci.

Pro další rozvoj Dýšiny je důležitá i otázka zdravotnictví a sociálních služeb. Specifický cíl, který se této tematiky týká, je zaměřen na potřebu sladit nabídku sociálních a zdravotnických služeb s potřebami obyvatel. Vzhledem k dobré dostupnosti obce k větším zdravotnickým zařízením jsou aktivity navržené v této oblasti orientovány především na preventivní a informační aktivity.

Strategický cíl 3: Doplnit občanskou vybavenost a zlepšit podmínky pro komunitní život obce

Specifický cíl: Zlepšit podmínky pro sport a rekreaci

Opatření 3.1: **Atraktivita vybavenosti pro sport a rekreaci**

Příklady aktivit:

- Modernizace koupaliště
  - zpracování/aktualizace projektu celkové revitalizace koupaliště a souvisejících ploch, vč. přístupu a parkování (viz O2.1)
  - zapojení veřejnosti do přípravy ideového návrhu koupaliště (viz O3.3, popř. O3.2)
  - řešení majetkoprávních vztahů (např. parkoviště – viz O4.2)
  - výstavba po etapách (koupaliště, množství a kvalita vody, úprava ploch, herní prvky, sportovní zázemí, sociální zařízení, občerstvení)
  - zajištění souvisejících služeb (provoz občerstvení, správa a údržba)
- Doplnění hřiště v Jamách i pro větší děti (viz O1.1)
  - sportovní prvky (menší hřiště, basketbalové koše, plácek na kopanou)
- Rekonstrukce tělocvičny ZŠ

  - vč. vybudování zázemí i pro víceúčelové hřiště
- Víceúčelové hřiště u ZŠ pro veřejnost
  - zázemí společné s tělocvičnou (sprchy, sklad sportovních potřeb apod.)
- Revitalizace házenkářského hřiště v Nové Huti
  - vytvoření veřejně přístupného sportovně-rekreačního prostoru s vysokou životností
  - kombinace např. hřiště/plácek, skatepark, odpočinková část, park
  - zapojení obyvatel do přípravy ideového návrhu (viz O3.3, popř. O3.2)
  - řešení parkování, přístupu a dalších vazeb na okolí (viz O2.1)

Specifický cíl: Posílit komunitní funkci veřejných služeb

Opatření 3.2: **Rozvoj komunitních role veřejných služeb**

Příklady aktivit:

- Vybudování sálu pro kulturní a společenské aktivity
  - sál s občerstvením a dalším zázemím (např. viz O1.1)
  - společenská funkce (i místo pro činnost spolků)
  - variabilita sálu (schůze, menší i větší akce)
- Podpora komunitních funkcí škol (MŠ a ZŠ, ZUŠ Chrást)
  - pravidelné aktivity, které přivedou do školy rodiče (rodičovská kavárna, akce dětí pro rodiče, třídní akce pro děti a rodiče, …)
  - kulturně-společenská témata obce do výuky (historie i novodobá, fotografie …)
  - spolupráce školy s obcí a se spolky – vzájemná informovanost o akcích, činnosti, tématech, problémech
  - soutěže pro žáky k aktuálním tématům (výročí)
  - zapojení žáků do přípravy ideových návrhů některých rozvojových záměrů (hřiště apod.)
- Zlepšení zázemí školy
  - rekonstrukce tělocvičny ZŠ, vč. zázemí (viz O3.1)
  - stavba školní jídelny
- Bezbariérovost obecního úřadu

Specifický cíl: Zlepšit komunitní život v obci

Opatření 3.3: **Rozvoj komunitního života v obci**

Příklady aktivit:

- Podpora spolků obcí
  - finanční podpora přímá i podpora při získávání dotací z jiných zdrojů (např. nadace, kraj, stát, popř. EU)
  - poskytnutí zázemí pro spolky (viz O1.4) i vybavení pro aktivity
  - spolupráce obce a spolků při realizaci akcí (méně větších akcí)
- Spolupráce obce s farním úřadem
- Podpora kulturních, společenských a sportovních aktivit
  - kalendář akcí a jasné informační kanály – koordinátor
  - důraz na různé cílové skupiny – zejm. rodiny s dětmi, náctiletí
  - nové formy společenských aktivit (DýšinaFest)
- Nástroje pro komunikaci mezi obyvateli a vedením obce
  - sousedské vycházky např. k problémovým místům
  - pozvánky na akce přímo do schránek
  - „Vítejte u nás v obci“ – psaný podklad do schránky pro nové obyvatele (co mohou kde najít, co jim schází, jak se ozvat)
  - prezentace záměrů a možností aktivního zapojení občanů při společenských akcích
  - sběr námětů prostřednictvím spolků
  - účinná prezentace možnosti zasílání informací z obce e-mailem

- oboustranná komunikace prostřednictvím webu obce
- udržení úrovně Obecního zpravodaje
- využívání obecního rozhlasu pro informování občanů

– Zavedení nových nástrojů pro zapojení obyvatel do dění v obci
  - sousedská setkání - Den sousedů (pro ulici, čtvrť),
  - pravidelná tematická gastrosoutěž
  - veřejné projednávání zásadních záměrů na místě – sběr námětů pro řešení
  - využití soutěží pro veřejnost při návrhu ideového řešení území (veřejná prostranství, sportoviště - viz např. O1.1, O3.1)
  - soutěž pro veřejnost k úpravě veřejných prostranství a/nebo péči o zeleň
  - cena obce za dobrovolnickou práci

Specifický cíl: Sladit nabídku sociálních a zdravotnických služeb s potřebami obyvatel

Opatření 3.4: **Harmonizace sociálních a zdravotnických služeb**

Příklady aktivit:

– Doplnění sociálních služeb
  - preventivní a poradenské služby pro seniory (např. formou spolupráce se specializovanými organizacemi)
  - informace v tištěné podobě o poskytovaných sociálních službách a aktivitách
  - v rámci akcí (pro seniory) aktivní nabídka možností sociální péče v obci seniorům

– Udržení nabídky zdravotnických služeb
  - zachování výdejny léků, popř. rozšíření provozní doby
  - dlouhodobá stabilita ordinace praktického lékaře

11.4 *Strategická oblast 4: Ekonomický rozvoj*

Vybavenost obce Dýšina obchody a službami neodpovídá její velikosti a významu. To je také do jisté míry důsledek blízkosti obchodních příležitostí v Plzni, se kterou má obec velmi dobré dopravní spojení. Pokud by měla správa obce v této věci realizovat konkrétní opatření, je vhodné se soustředit na posílení obchodních funkcí v centrální části obce. Přístup k takovému řešení je obsahem specifického cíle Zlepšit úroveň obchodních služeb v obci a příslušného opatření. V rámci omezených možností, které obec v této věci má, je účelné soustředit se na využití objektů, které obci patří, případně snažit se získat a podpořit soukromé investory v investování do zařízení obchodu a služeb.

V zájmu obce Dýšina je zklidnění dopravy v centru, které je podmíněno výstavbou obchvatu na silnici II/180. Významnou součástí dlouhodobé přípravy takové investice je zajištění pozemků pro výstavbu. V těchto případech bývá obec při zajištění majetkoprávní přípravy často úspěšnější než státní či regionální investoři.

Mezi nejúčinnější nástroje prosazování vlastní představy o rozvoji obce patří disponování se strategickým majetkem. Jedná se především o pozemky v centrálních částech obce, hlavních rozvojových územích a trasách dopravní a technické infrastruktury, ale také o objekty, které jsou využívány pro veřejné služby nebo jsou jinak významné z funkčního nebo estetického hlediska. Proto je jako součást strategické oblasti Ekonomický rozvoj navržen specifický cíl „Posílit vliv obce na investiční rozvoj“ a na něj navazující druhé a třetí opatření.

Po větší část časového výhledu, pro který je Program rozvoje obce Dýšina navržen, jsou městům a obcím v ČR k dispozici podpůrné programy. Je v zájmu obce, aby tyto programy byly využity pro podporu nejdůležitějších rozvojových projektů, což je předmětem posledního opatření.

Strategický cíl 4: Zkvalitnit podmínky pro služby a rozvoj obce

Specifický cíl: Zlepšit úroveň obchodních služeb v obci

Opatření 4.1.: **Obchod a služby v centru**

Příklady aktivit:

- Využití bývalého domu služeb pro obchod potravinami
  - získání vstupních informací - prověření zájmu podnikatelů, jednání s realitními kancelářemi, …
  - zpracování technicko-ekonomického hodnocení - stanovení podmínek, za kterých je obec ochotna objekt pronajmout, případně objekt a jeho okolí upravit (zateplení, úprava okolí, parkování apod.)
  - uveřejnění záměru obce o umístění obchodu a vedení jednání s nájemci
  - výběr provozovatele a smluvní podmínky
- Bývalé nákupní centrum
  - jednání s vlastníkem, podle výsledku volba dalšího postupu
- Získání zájmu soukromých majitelů o provoz obchodu, restaurace v objektech na náměstí
  - průběžné jednání s vlastníky domů na náměstí s deklarováním zájmu obce a případné součinnosti při změně způsobu využití (původně bytových objektů)
  - prověřit zájem o umístění obchodního zařízení (viz např. v rámci O1.1)
- Stabilizace prostor pro případný stánkový prodej, popř. prodej z auta (zelenina, maso-uzeniny)

Specifický cíl: Posílit vliv obce na investiční rozvoj

Opatření 4.2: **Strategický majetek v obci**

Příklady aktivit:

- Podpora přípravy obchvatu
  - koordinační jednání se SÚS Plzeňského kraje (investor) o postupu
  - aktualizace záborového elaborátu
  - dohoda o spolupráci při majetkové přípravě mezi obcí a krajem (obec jako prostředník, případně obec pozemky získává a dále je poskytne pro účel obchvatu)
- Příprava území pro rozvoj bydlení
  - příprava a schválení urbanistických studií nebo regulačních plánů v rozvojových lokalitách (pro bydlení) – prosazení požadavků obce (viz O2.2)
  - důsledné uplatnění požadavku na obecní vlastnictví koridorů dopravní a technické infrastruktury
- Získávání pozemků a objektů v centru obce, ve stávajících i budoucích komunikačních koridorech a veřejných prostranství
  - deklarování zájmu obce
  - definování jasných podmínek pro výkupy a směny

Opatření 4.3: **Efektivní využití majetku**

Příklady aktivit:

- Přehled využitých a nevyužitých objektů a prostorů v obci
  - zjednodušený katalog/pasport majetku obce
- Definování potřebného a zbytného majetku pro potřeby obce
- Zhodnocení možnosti optimalizace využití majetku obce
  - např. příprava změny užívání
  - úprava nájmů v souvislosti s obnovou majetku
- Nabídka nevyužitého majetku subjektům se sídlem v obci
  - spolky a organizace v obci, soukromé subjekty (v obci)
  - forma nájem, prodej, směna
- Aktivní propagace prodeje, popř. pronájmu nevyužitého majetku dalším subjektům
  - zpracování standardní formy (leták) s propagací nabídky prostorů na www
  - akcent výhody dopravní polohy a blízkosti průmyslového areálu
  - aktivní propagace vůči realitním kancelářím

Opatření 4.4: **Využití externích zdrojů financování**

Příklady aktivit:

- Průběžné sledování souladu investičních priorit obce a zaměření podpůrných programů
  - využití Programu rozvoje obce a práce s ním
  - zajištění srozumitelných informací pro obec a její vedení (starosta i členové výborů) o možnostech externího financování – porada v širším okruhu
- Koordinace včasné technické přípravy a podmínek dotačních programů
  - zjednodušené a úsporné formy investičních záměrů a předběžných studií proveditelnosti
  - po rozhodnutí včasné zadání technické přípravy
- Vytvoření pracovních kapacit obce a případných externích spolupracovníků při přípravě projektových žádostí
  - stanovení cílů i pro zřízené organizace – např. škola
  - průběžná účast odpovědných osob na seminářích podle oblastí zájmu
  - spolupráce s odbornými garanty (příprava projektových žádostí, zadávací řízení)
- Zajištění spolehlivé správy dotací a odpovědnosti za jejich udržitelnost
  - stanovení odpovědnosti - starosta, ekonom, investiční technik atd.

12 Realizace Programu

Program rozvoje obce Dýšina (dále Program) se svým komplexním pojetím výrazně podílí nejen na rozvoji, ale také na fungování obce. Realizace Programu se promítá do řízení a financování rozvoje obce i do přípravy a realizace jejích rozvojových projektů a dalších aktivit.

Účelem této kapitoly je popsat věcnou a organizační stránku realizace Programu. Kapitola obsahuje přehled nezbytných činností, popis organizace, vč. organizační struktury, a přehled činností jednotlivých složek organizační struktury, které se na realizaci Programu podílí.

Naplňování Programu rozvoje obce vyžaduje následující činnosti:

1. Řízení Programu
2. Přípravu a realizace projektů
3. Monitorování Programu
4. Aktualizace Programu

K zajištění uvedených činností budou v maximální možné míře využity stávající mechanismy řízení a realizace projektů obce, a pouze v nezbytném rozsahu bude provedeno jejich doplnění s ohledem na Program a jeho realizaci.

Aktualizace Programu se poněkud odlišuje od ostatních činností, neboť se jedná o činnost, která se provádí zpravidla za delší období než 1 rok a do které se zapojují i další subjekty, např. zaměstnavatelé, neziskové organizace i občané. Z tohoto důvodu je popis této činnosti zařazen samostatně na konci této kapitoly.

12.1 *Řízení Programu*

Řízení Programu zahrnuje tyto činnosti:

- rozhodování
- alokace zdrojů
- delegování úkolů
- přenos informací

K tomu je možné využít stávající organizační strukturu správy obce, popř. jí podle potřeby upravit.

Z pohledu hierarchické úrovně řízení je možno realizaci Programu rozdělit na:

- strategické řízení
- operativní řízení

Strategické řízení Programu je plně v kompetenci samosprávných orgánů obce, tj. především zastupitelstva obce a rady obce. Z praktických důvodů je účelné garanci za strategické řízení realizace Programu svěřit jednomu z členů rady obce (radní pro Program). Ten zodpovídá především za činnosti spojené s aktualizací Programu, vč. monitorování jeho plnění (viz dále).

Do řízení Programu je účelné zapojit širší okruh osob než jen členy rady nebo zastupitelstva. Tento krok je významný pro udržení zájmu o Program a aktivní zapojení různých osob a organizací do jeho realizace. K tomu je účelné využít mechanismů, které byly nastaveny při přípravě Programu, tj. především zapojení výborů zastupitelstva a veřejná jednání s občany.

Veřejná jednání, např. jedenkrát ročně v rámci tzv. hodnocení realizace Programu (viz dále), mohou sloužit k prezentaci realizace Programu a k představení a projednání záměrů obce na

další období. Výbory jako iniciativní a poradní orgány zastupitelstva by se měly do řízení, ale i realizace Programu zapojovat soustavně.

Operativní řízení realizace Programu, tj. především přípravu a realizaci projektů a dalších aktivit Programu, zajišťuje starosta především ve spolupráci s předsedy výborů. Výchozím podkladem pro operativní řízení je plán prioritních aktivit Programu pro nejbližší 3 až 4 roky, který si vedení obce připraví a jedenkrát ročně aktualizuje.

12.2 *Příprava a realizace projektů*

Příprava a realizace projektů tvoří realizační část Programu. Ta je spojena především s technickou přípravou investic, s financováním investičních akcí, vč. jejich rozpočtování a zajištění externích finančních zdrojů, s výběrem dodavatelů investic a s další investorskou činností. Za tím účelem starosta obce spolupracuje zejména s předsedou investičně stavebního výboru.

Jedním z výstupů operativního řízení realizace Programu je sledování stavu přípravy a realizace projektů, popř. dalších aktivit, která je podkladem pro strategické řízení, zejm. pro hodnocení realizace Programu (viz dále).

12.3 *Hodnocení realizace Programu*

Pro zajištění dostatečného množství informací pro řízení Programu je nezbytné provádět pravidelné monitorování Programu, tzv. hodnocení realizace Programu. To má podobu zprávy, která je zpracována 1x ročně a projednána v orgánech vytvořených pro práci s Programem (viz předchozí podkapitola).

Zpráva obsahuje následující části:

a) zhodnocení vývoje obce (na základě vybraných indikátorů – viz dále)
b) přehled připravovaných, probíhajících a dokončených aktivit/projektů
c) vyhodnocení plnění cílů a opatření
d) výběr nových prioritních aktivit na nejbližší období

Přípravu zprávy zajišťuje radní pro Program. Hodnocení realizace Programu musí být projednáváno tak, aby ho zastupitelstvo obce projednalo jako podklad rozpočtu pro následující kalendářní rok (prioritní aktivity na nejbližší období).

a) Zhodnocení vývoje obce se provádí na základě navržené soustavy kontextových indikátorů, které charakterizují stav a vývoj obce, resp. jejích hlavních socioekonomických charakteristik. Důvodem tohoto sledování je správné používání Programu. V případě zjištění závažných změn ve vývoji obce je vhodné přehodnotit relevanci strategické části Programu, případně přistoupit k aktualizaci Programu (viz následující podkapitola).

   Soustava indikátorů byla navržena s ohledem na data využitá při zpracování analytické části Programu a jejich vztah k soustavě cílů. Významným hlediskem byla snadná dostupnost dat z veřejných zdrojů, u nichž je předpoklad dlouhodobé kontinuity.

   Nejčastěji tedy byla použita statistická data Českého statistického úřadu (ČSÚ). Ojediněle a v odůvodněných případech byly navrženy indikátory, které využívají i jiná než statistická data, např. vlastní data obce nebo data organizací zřizovaných obcí.

   Preferovány byly relativní ukazatele, které umožňují srovnání obce Dýšina s podobnými obcemi v sousedství Plzně. Při hodnocení situace obce je důležitý nejen stav, ale také

vývojové trendy. Ty může vystihnout právě soustavné sledování navržených indikátorů. Vybrány proto byly indikátory, které je možné aktualizovat s roční periodou.

Přehled indikátorů:

- Index změny počtu obyvatel
- Intenzita bytové výstavby
- Podíl cizinců na obyvatelstvu
- Podíl obyvatel do 14 let
- Počet žáků základních škol na 100 obyvatel do 14 let
- Podíl obyvatel ve věku 65 a více let
- Počet neuspokojených žádostí o pobytové sociální služby na 1000 obyvatel ve věku 65 a více let
- Počet zaměstnaneckých pracovních míst na 100 obyvatel v produktivním věku
- Počet ekonomických subjektů na 1000 obyvatel
- Míra nezaměstnanosti
- Počet dopravních nehod s osobními následky

V příloze P10 je uvedena bližší specifikace navržených indikátorů.

b) Přehled připravovaných, probíhajících a dokončených aktivit/projektů musí obsahovat informace o finančních nákladech a o stupni přípravy, resp. realizace.

c) Vyhodnocení naplňování cílů a opatření se provádí na základě přehledu dokončených projektů/aktivit (viz předchozí bod). Ze srovnání se strategickou částí Programu musí být patrné, které cíle a opatření je možné považovat za splněné, popř. jaké nové aktivity nebo projekty by bylo vhodné v jejich rámci realizovat.

   Při návrhu nových aktivit je nutné přihlížet k výsledkům zhodnocení vývoje obce (viz bod b). Pokud by bylo opatření vyhodnoceno jako splněné, je možné navrhnout jiné opatření, které by přispělo k realizaci vytčeného cíle.

   Protože soustava cílů vytváří stabilní a provázanou kostru strategie Programu, může být splnění některého z cílů důvodem pro aktualizaci Programu (viz následující podkapitola). Podkladem pro toto doporučení musí být opět zhodnocení vývoje obce (viz bod a).

d) Výběr nových prioritních projektů se provádí na základě všech předchozích kroků, a také především s ohledem na finanční možnosti obce a dostupné externí zdroje (viz kapitola Finanční zajištění Programu).

12.4 *Aktualizace Programu*

S ohledem na předpokládaný rozvoj obce Dýšina lze předpokládat, že strategickou část Programu je účelné aktualizovat po 3-4 letech. Proces aktualizace je poněkud odlišný od předchozích činností souvisejících s realizací Programu, neboť probíhá jednorázově a předpokládá se větší zapojení veřejnosti a dalších subjektů, tj. uplatnění podobných principů jako při tvorbě Programu.

Podkladem pro aktualizaci Programu je vždy poslední zpráva hodnocení realizace Programu, která se podrobněji zabývá výsledky, popř. dopady dokončených projektů a změnami vnějších podmínek.

Předmětem aktualizace mohou být některé segmenty strategické části Programu:

- Hlavní cíl, strategické a specifické cíle tvoří stabilní rámec Programu; jejich změna je podmíněna zjištěním podstatných změn ve vývoji obce.
- Opatření mohou být aktualizována, tj. zrušena nebo doplněna, na základě vyhodnocení jejich aktuálnosti a relevance s ohledem na vývoj obce.
- Příklady aktivit a projektů se aktualizují v souvislosti s aktualizací opatření nebo na základě nových potřeb identifikovaných např. v rámci projednávání každoročního hodnocení realizace Programu.

Příští aktualizace celého Programu, tj. včetně analytické části, by měla proběhnout nejpozději v posledním roce platnosti tohoto Programu, tj. v roce 2023.

13 Finanční zajištění Programu

Naplnění Programu rozvoje obce Dýšina bude realizováno formou rozvojových opatření a aktivit. Těm bude potřeba věnovat vedle technicko-organizačních kapacit také finanční zdroje. Rozsah i postup realizace strategie, zejména finančně náročnějších aktivit, bude limitován objemem finančních zdrojů v rámci rozpočtu obce a také možnostmi získávání externích zdrojů financování.

13.1 *Vlastní finanční zdroje obce*

Za předpokladu stability pravidel přerozdělování daňových příjmů i hlavních parametrů provozního financování obce, a také s přihlédnutím k výsledkům hospodaření obce v období 2012 – 2015 lze odhadnout, že vlastní disponibilní zdroje, které je schopna obec věnovat pro naplnění Programu mohou dosahovat částky cca 8 – 10 mil. Kč/rok. Tento předpoklad nezahrnuje využití mimořádných příjmů (dotací, úvěrů a příjmů z prodeje majetku).

13.2 *Dostupné externí zdroje financování*

Naplnění Programu v celé jeho šíři není realizovatelné pouze s využitím vlastních rozpočtových zdrojů obce. Z toho důvodu má zásadní význam zajištění externích finančních zdrojů, zejména dotací, které jsou poskytovány v řadě rozvojových programů. Jedná se o programy národní (státní a krajské programy podpory) a evropské (Evropské strukturální a investiční fondy 2014-2020).

Rámcový soulad priorit Programu a dlouhodobě fungujících podpůrných programů lze vyjádřit následující tabulkou. Specifické cíle Programu, pro které nebyly identifikovány žádné podpůrné programy, nejsou v tabulce uvedeny. Podrobné podmínky (způsobilost žadatelů, aktivit, míra finanční podpory apod.) těchto programů jsou většinou definovány v souvislosti s vyhlášením příjmu žádostí obcí.

Soulad specifických cílů Programu a dlouhodobých priorit vybraných programů

Specifický cíl	Program, priorita	Příklady podporovaných aktivit
Rozšířit využití veřejných prostranství o další sídelní funkce	MMR	program regenerace sídlišť (min. 150 bytů)
	OP ŽP, 4.1.,	studie systémů sídelní zeleně
	Nadace ČEZ Oranžová hřiště	budování veřejných dětských hřišť
Zvýšit kvalitu zeleně a zelených ploch	OP ŽP 4.4	revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní
	OP ŽP 4.3	zlepšení vodního režimu krajiny, zpomalení povrchového odtoku vody, zvýšení přirozené retenční schopnosti krajiny
Zlepšit čistotu obce	OP ŽP 3.1.	doplnění vybavení, modernizace sběrných dvorů
Zvýšit bezpečnost pohybu chodcův obci	IROP 1.2.	výstavba stezek pro chodce a cyklisty
	SFDI	bezpečnost chodců, úprava míst pro přecházení
	PK	výstavba nových cyklostezek, vyznačení cyklotras, doprovodná infrastruktura cyklostezek (odpočívadla, informační tabule), projektová dokumentace, spolufinancování projektů podpořených SFDI
Eliminovat bariéry pohybu pro všechny druhy dopravy	MMR	rekonstrukce místních komunikací

Udržení atraktivity veřejné dopravy v obci	IROP 1.2.	bezbariérový přístup k zastávkám, budování informačních systémů
Zlepšit podmínky pro sport a rekreaci	Nadace ČEZ Oranžová hřiště	budování veřejných dětských hřišť
	PK	budování a modernizace sportovišť
	MŠMT Podpora materiálně technické základny sportu	stavby, rekonstrukce a modernizace sportovních zařízení
Posílit komunitní funkci veřejných služeb	MMR	odstraňování bariér v budovách domů s pečovatelskou službou a v budovách městských a obecních úřadů
	IROP 2.4.	rozšiřování kapacit základních a mateřských škol, modernizace a vybavení odborných učeben pro výuku jazyků, přírodovědných a technických oborů, modernizace laboratoří, dílen a pozemků, připojení k internetu, zajištění bezbariérovosti objektů škol, kompenzační pomůcky pro děti se SVP
	MFČR Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálních škol v okolí velkých měst	stavební rozvoj nových kapacit škol (za předpokladu nárůstu počtu žáků), případně související zařízení- tělocvičny, družiny apod.
	IROP, 2.1	budování komunitních center
	PK	zajišťování pečovatelské služby
Zlepšit komunitní život v obci	OP ZAM PO 2 a 3	podpora sociálního začleňování, komunitní soc. práce a komunitních center jako prostředků soc. začleňování nebo prevence soc. vyloučení, aktivity slaďování pracovního a rodinného života
	MAS	podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci
	PK	činnost mateřských a rodičovských center
	PK	podpora volnočasových aktivit dětí a mládeže
	PK	drobné projekty v oblasti kultury

Možnosti využití externích finančních zdrojů má obec Dýšina širší, než uvádí přehled vybraných programů. Tyto možnosti souvisí s územně integrovanými programy. Jejich zahájení se předpokládá ve druhé polovině roku 2016. Jedná se o programy v rámci tzv. ITI Plzeňské metropolitní oblasti (viz http://iti-plzen.cz/zakladni-informace/iti), a také programy v rámci MAS Světovina (viz http://www.mas-svetovina.cz/). V rámci těchto programů může obec Dýšina uplatnit žádosti o finanční podporu prioritních projektů s předpokladem vyšší úspěšnosti než v rámci programů s celorepublikovou působností.

Seznam použitých zdrojů

- *Databáze demografických údajů za obce ČR*. [databáze] ČSÚ. 2015. [on-line]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm
- *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005. ČSÚ. [on-line]. Dostupné z:* http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/p/4128-04
- *Český statistický úřad* [online]. Dostupné z: http://www.czso.cz.
- *Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 2011*. ČSÚ. [on-line]. Dostupné z:http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home
- *Veřejná databáze ČSÚ: Sociální statistiky, demografie, ekonomika, cestovní ruch, bytová výstavba*. ČSÚ. 2015. [on-line]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp
- *Celostátní sčítání dopravy 2005.* Ředitelství silnic a dálnic ČR. [on-line]. Dostupné z: http://www.scitani2005.rsd.cz/start.htm
- *Celostátní sčítání dopravy 2010.* Ředitelství silnic a dálnic ČR. [on-line]. Dostupné z: http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Intenzita-dopravy/celostatni-scitani-dopravy-2010
- *Dojížďka za prací a do škol v Plzeňském kraji* (na základě výsledků SLDB 2011). ČSÚ – Krajská reprezentace Plzeň. Plzeň. 2014.
- *Integrovaný portál MPSV – sociální služby*. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. 2015. [on-line]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/soc/ssl
- *Statistika školství v Plzeňském kraji.* [databáze]. OŠMS KÚ Plzeňského kraje. 2013.
- *Statistika trhu práce*. [databáze] MPSV ČR. 2015.
- *Zaměstnanecká pracovní místa v obcích ČR*. [databáze]. MF ČR. 2014.

Přílohy

Seznam příloh

Graf P1: Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v částech obce Dýšina (1869-2011)

Tabulka P2: Struktura obyvatel

Tabulka P3: Struktura domácností

Tabulka P4: Domy, byty a jejich vybavenost

Mapa 1: Vymezení zájmového a konkurenčního území obce Dýšina

Mapa 2: Dýšina - plochy k řešení

Tabulka P5: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Poloha, obyvatelstvo, bydlení a sídla

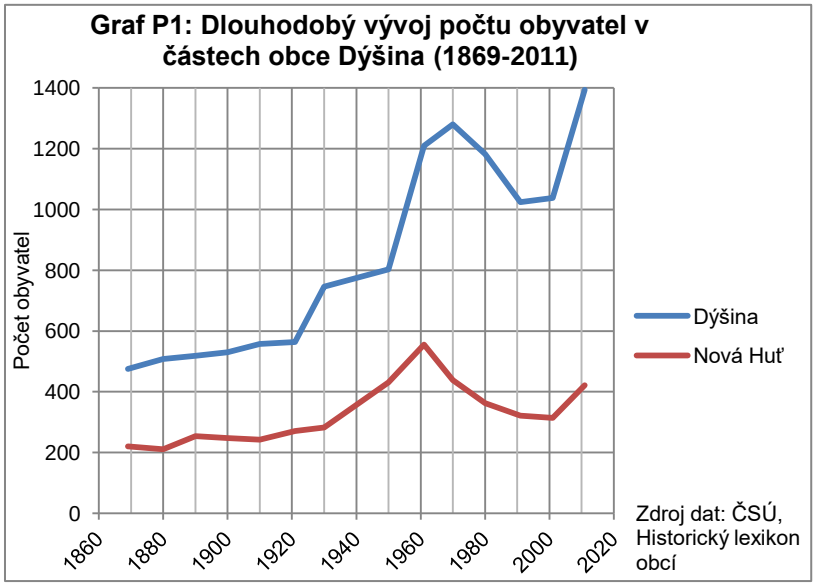
Tabulka P6: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Veřejné služby

Tabulka P7: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Ekonomika

Tabulka P8: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Doprava

Tabulka P9: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Technická infrastruktura a životní prostředí

Přehled P10: Popis indikátorů vývoje obce Dýšina

Tabulka P2: Struktura obyvatel obce Dýšina (2011)

Území	SO POU Plzeň	**Obec Dýšina**	Obec Kyšice	Obec Chrást	Obec Ejpovice	**Plzeňský kraj**
Počet mužů na 1000 žen	951,6	**980,4**	975,1	980,9	1091,2	**978,7**
Podíl narozených v obci obvyklého bydliště (%)	50,9	**30,9**	39,9	42,3	42,1	**44,9**
Podíl obyvatel bydlících v bytech (%)	96,0	**95,8**	96,4	99,2	97,5	**96,6**
Podíl obyvatel bydlících v zařízeních (%)	2,6	**1,8**	1,0	0,1	0,5	**2,0**
Podíl obyvatel bydlících mimo byty a zařízení (%)	1,4	**2,5**	2,5	0,7	2,0	**1,3**
Počet obyvatel bydlících mimo byty a zařízení	2486	**45**	22	14	13	**7668**
Podíl cizinců (%)	8,6	**8,1**	4,6	4,6	0,6	**5,4**
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 (%)	12,5	**17,2**	17,3	14,2	20,6	**13,9**
Podíl obyvatel ve věku 15 - 64 (%)	69,6	**68,3**	69,0	68,1	66,2	**69,5**
Podíl obyvatel ve věku 65 a více (%)	17,5	**14,3**	13,5	17,6	13,2	**16,3**
Index stáří	140,3	**82,7**	78,1	124,2	64,4	**116,7**
Průměrný věk obyvatel - celkem	42,0	**39,5**	39,6	42,1	38,7	**41,5**
Průměrný věk - muži	40,5	**39,0**	39,1	41,0	37,5	**40,5**
Průměrný věk - ženy	43,5	**39,9**	40,0	43,3	40,0	**42,4**
Podíl obyvatel se základním vzděláním (%)	14,9	**18,4**	16,5	15,2	16,5	**19,2**
Podíl obyvatel se středním vzděláním bez maturity (%)	30,3	**32,8**	33,2	37,8	36,1	**36,7**
Podíl obyvatel s úplným středním vzděláním (%)	32,5	**30,6**	32,5	31,7	31,7	**28,8**
Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním (%)	16,8	**14,8**	13,2	11,5	11,0	**11,0**
Podíl obyvatel minimálně s maturitou (%)	54,4	**48,4**	49,9	46,6	47,0	**43,7**
Index vzdělanosti = podíl s maturitou + 3 x podíl s VŠ	88,1	**77,9**	76,3	69,6	69,1	**65,7**

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011

Tabulka P3: Struktura domácností Obce Dýšina (2011)

Název	**Obec Dýšina**	Obec Chrást	Obec Kyšice	Obec Ejpovice	SO POU Plzeň	**Plzeňský kraj**	**Obec Dýšiná**	Obec Chrást	Obec Kyšice	Obec Ejpovice	SO POU Plzeň	**Plzeňský kraj**
Bytové domácnosti celkem							677	706	294	205	74 835	226 298
Bytové domácnosti - 1 hospodařící domácnost	95,9	93,9	93,5	95,6	95,8	95,5	649	663	275	196	71 662	216 105
Hospodařící domácnosti v bytech celkem							714	754	317	214	78 772	238 093
Domácnosti jednotlivců	31,4	28,9	24,9	18,2	37,0	32,3	224	218	79	39	29 171	76 885
Vícečlenné nerodinné domácnosti	5,2	3,4	3,8	2,8	6,6	4,8	37	26	12	6	5 173	11 468
Počet členů domácnosti: 2	48,6	76,9	75,0	100,0	66,8	69,4	18	20	9	6	3 455	7 954
Rodinné domácnosti	63,4	67,6	71,3	79,0	56,4	62,9	453	510	226	169	44 428	149 740
Rodinné domácnosti tvořené **2 a více rodinami**	2,4	3,9	4,9	4,1	1,6	2,4	11	20	11	7	705	3 541
Rodinné domácnosti tvořené **1 rodinou**	97,6	96,1	95,1	95,9	98,4	97,6	442	490	215	162	43 723	146 199
Rodinné domácnosti tvořené 1 rodinou - **úplné**	86,0	83,5	87,0	84,0	77,7	80,0	380	409	187	136	33 978	117 003
Úplná rodina **se závislými dětmi**	46,6	43,3	48,1	48,5	36,7	39,5	177	177	90	66	12 485	46 181
Počet členů domácnosti: 3	27,1	34,5	22,2	21,2	39,3	32,4	48	61	20	14	4 901	14 973
Počet členů domácnosti: 4	62,1	52,0	64,4	59,1	50,4	53,7	110	92	58	39	6 294	24 801
Počet členů domácnosti: 5 a více	10,7	13,6	13,3	19,7	10,3	13,9	19	24	12	13	1 290	6 407
Úplná rodina **bez závislých dětí**	53,4	56,7	51,9	51,5	63,3	60,5	203	232	97	70	21 493	70 822
Počet členů domácnosti: 2	66,0	65,9	63,9	60,0	73,3	67,9	134	153	62	42	15 752	48 077
Počet členů domácnosti: 3	21,2	24,1	24,7	24,3	20,1	22,7	43	56	24	17	4 313	16 073
Počet členů domácnosti: 4	10,8	7,3	8,2	14,3	5,5	7,7	22	17	8	10	1 189	5 438
Počet členů domácnosti: 5 a více	2,0	2,6	3,1	1,4	1,1	1,7	4	6	3	1	239	1 234
Rodinné domácnosti tvořené 1 rodinou - **neúplné**	14,0	16,5	13,0	16,0	22,3	20,0	62	81	28	26	9 745	29 196
Neúplná rodina **v čele žena**	74,2	87,7	71,4	69,2	83,6	80,7	46	71	20	18	8 144	23 569
Počet členů domácnosti: 2	54,3	57,7	45,0	38,9	62,0	58,1	25	41	9	7	5 047	13 691
Počet členů domácnosti: 3	39,1	28,2	40,0	44,4	29,6	30,8	18	20	8	8	2 407	7 263
Počet členů domácnosti: 4	2,2	12,7	10,0	11,1	6,5	8,2	1	9	2	2	527	1 940
Počet členů domácnosti: 5 a více	4,3	1,4	5,0	5,6	2,0	2,9	2	1	1	1	163	675
Neúplná rodina **v čele muž**	25,8	12,3	28,6	30,8	16,4	19,3	16	10	8	8	1 601	5 627
Počet členů domácnosti: 2	50,0	80,0	37,5	25,0	61,0	57,0	8	8	3	2	976	3 207
Počet členů domácnosti: 3	43,8	10,0	50,0	25,0	27,9	28,6	7	1	4	2	446	1 610
Počet členů domácnosti: 4	0,0	0,0	12,5	37,5	8,4	10,1	0	0	1	3	135	571
Počet členů domácnosti: 5 a více	6,3	10,0	0,0	12,5	2,7	4,2	1	1	0	1	44	239

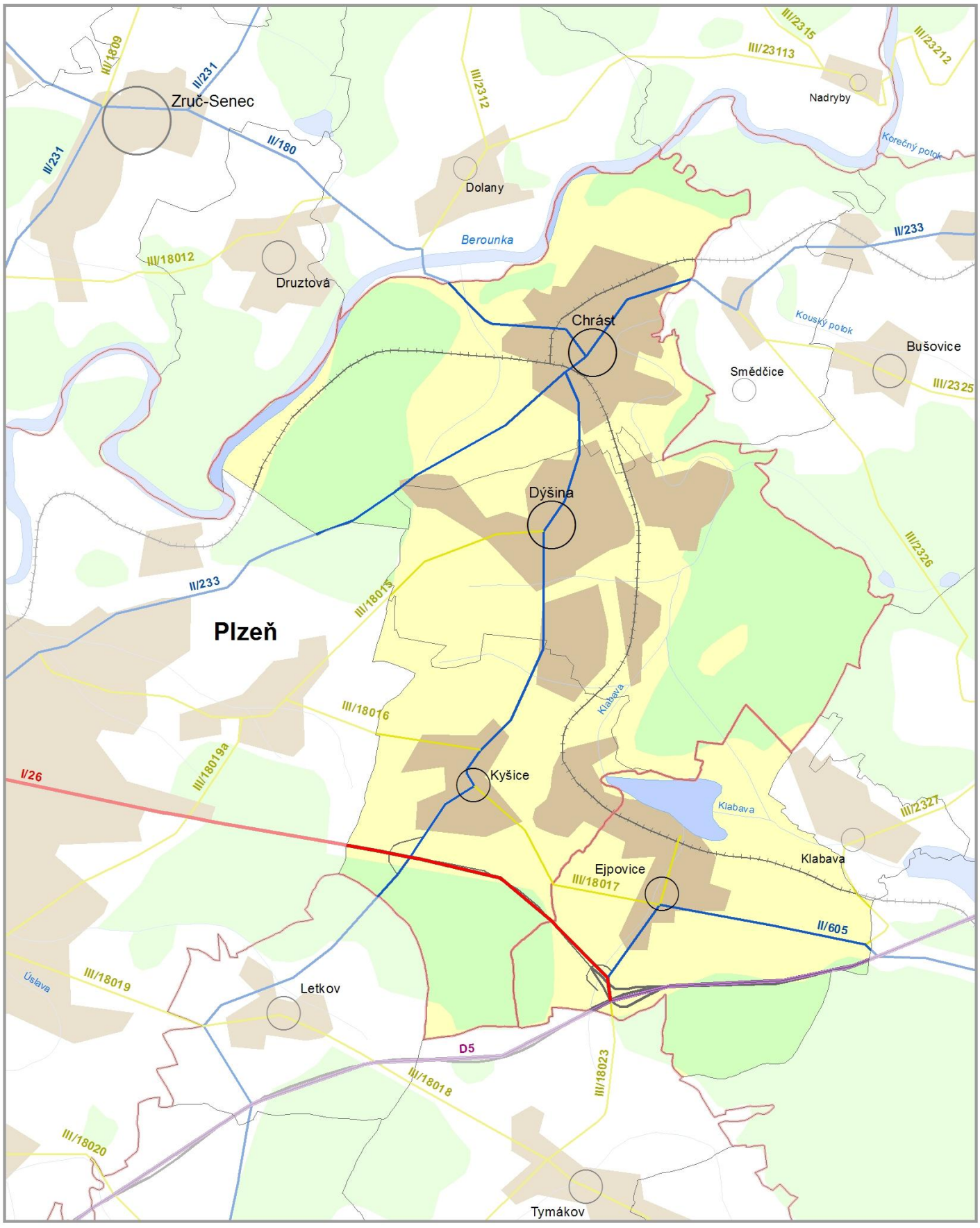
Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011

Tabulka P4: Domy, byty a jejich vybavenost v obci Dýšina (2011)

Území	SO POU Plzeň	**Obec Dýšina**	Obec Kyšice	Obec Chrást	Obec Ejpovice	**Plzeňský kraj**
Podíl rodinných domů (%)	68,3	**90,8**	96,0	99,7	99,1	**88,0**
Podíl obyvatel bydlících v rodinných domech (%)	23,2	**65,9**	84,5	100,0	99,0	**50,7**
Průměrné stáří obydlených domů celkem	51,5	**47,4**	49,1	44,7	52,7	
Podíl neobydlených domů s byty celkem (%)	10,6	**13,3**	16,1	14,3	16,5	**19,2**
Podíl neobydlených domů s byty k rekreaci (%)	0,9	**5,6**	5,1	1,3	10,7	**9,6**
Podíl obydlených bytů ve vlastním domě	16,1	**50,8**	66,9	83,0	84,9	**37,9**
Podíl obydlených bytů v osobním vlastnictví	47,4	**15,8**	8,8	0,0	0,0	**25,7**
Podíl obydlených bytů nájemních	22,1	**17,0**	9,2	2,4	3,4	**20,4**
Podíl obydlených bytů družstevních	3,2	**1,5**	1,8	0,0	0,0	**3,7**
Průměrný počet obyvatel na obydlený byt	2,24	**2,57**	2,62	2,86	3,05	**2,40**
Průměrná plocha obydlených bytů v m^2	76,7	**92,8**	100,0	115,2	114,7	**86,5**
Podíl obydlených bytů s přípojem na kanalizační síť (%)	97,2	**91,3**	72,9	75,9	0,0	**77,5**
Podíl obydlených bytů s žumpou, jímkou (%)	2,5	**7,6**	24,1	21,4	71,5	**19,9**
Podíl obydlených bytů napojených na plyn (%)	89,1	**81,3**	73,0	84,3	84,8	**68,7**
Podíl obydlených bytů vytápěných plynem (%)	33,1	**73,0**	66,7	69,7	74,1	**34,9**
Podíl obydlených bytů vytápěných ústř. kamny na pev. paliva (%)	1,9	**12,0**	19,0	19,7	16,6	**24,3**
Podíl obydlených bytů vytápěných kamny (%)	7,7	**10,2**	7,4	3,4	7,3	**8,8**

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011

Mapa 1: Vymezení zájmového území obce Dýšina

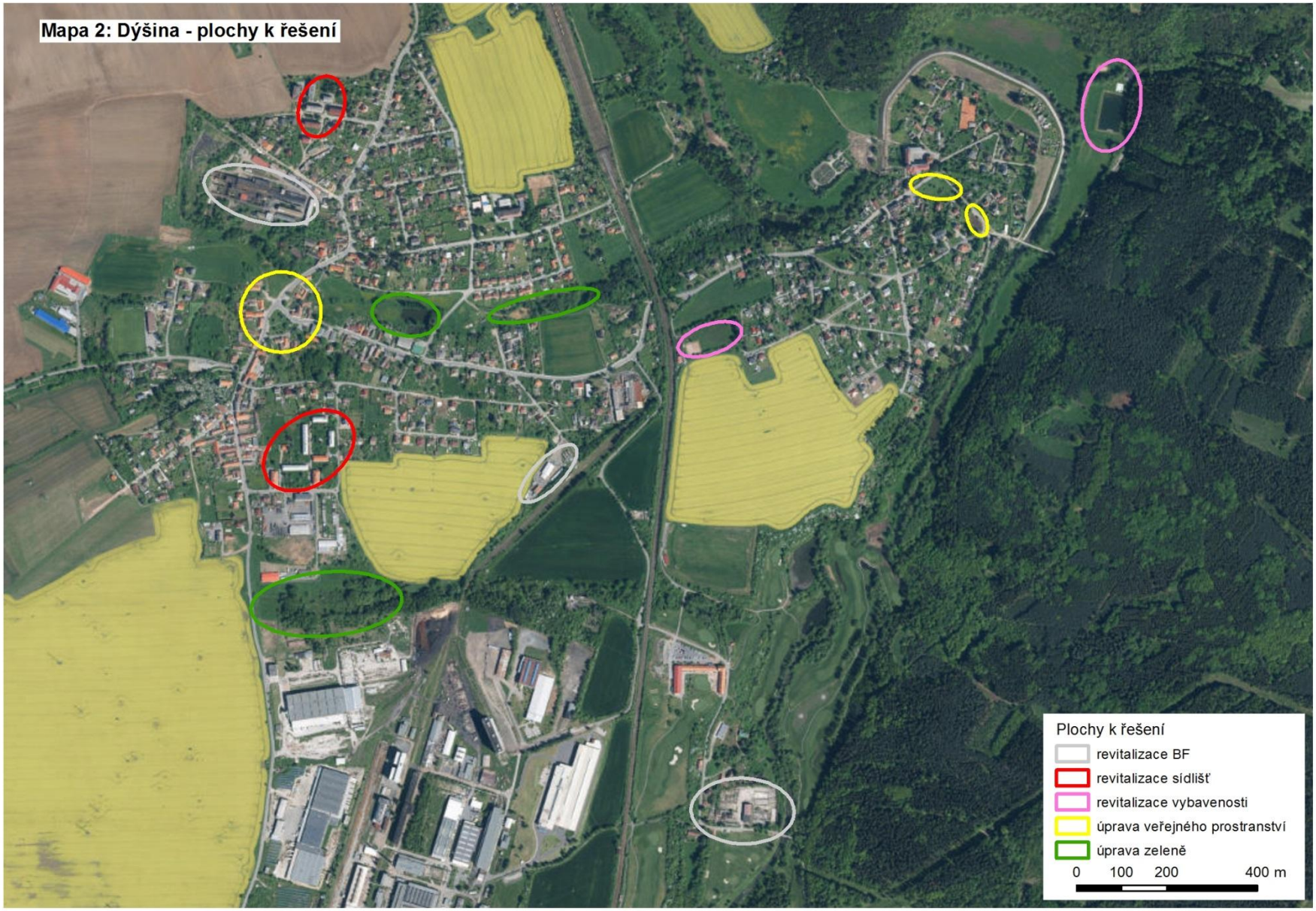

Počet obyvatel (SLDB 2011)

5000 - 9999
2000 - 4999
1000 - 1999
500 - 999
200 - 499
100 - 199

0 1 2 4 km

Zdroj dat: ČSÚ - SLDB 2011
Zpracoval: Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.

Mapa 2: Dýšina - plochy k řešení
Plochy k řešení
revitalizace BF
revitalizace sídlišť
revitalizace vybavenosti
úprava veřejného prostranství
úprava zeleně
0 100 200 400 m

Tabulka P5: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Poloha, obyvatelstvo, bydlení a sídla

Silné stránky	Slabé stránky
- Výhodná poloha v blízkosti Plzně - Růst počtu obyvatel (po roce 2002) - Atraktivita obce pro migraci - Příznivá věková struktura obyvatel - Vyšší podíl vysokoškoláků - Byty v majetku obce (startovací, pro seniory apod.) - Postupná výstavba rodinných domů ve vazbě stávající využití území - Nemovité kulturní památky v centru Dýšiny chráněné jako vesnická památková zóna	- Nízký podíl obyvatel narozených v obci (vztah k obci) - Vysoký podíl cizinců (především ekonomičtí migranti) - Vyšší podíl obyvatel se základním vzděláním - Neuspokojivý stav některých veřejných prostranství a ploch zeleně - Zaostávání nabídky některých služeb za populačním vývojem (obchod, pohostinství) - Stav sídlišť neodpovídá dnešním požadavkům - Přírodní (řeka Klabava) a technické bariéry (železnice a vlečka) propojení částí obce
Příležitosti	**Ohrožení**
- Populační růst spojený s výstavbou RD - Dostatek rozvojových ploch navazujících na současné využití území (bydlení, výroba apod.) - Transformace nevyužitých areálů v zástavbě (Flaga, Armaturka) - Výstavba obchvatu obce na silnici II/180	- Změny (prohloubení rozdílů) v sociální struktuře obyvatel (rodáci vs. přistěhovalí) - Vysoká míra pronájmů bytů (nejen cizincům) – vztah k majetku i k obci - Lokalizace nevhodných ekonomických aktivit

Tabulka P6: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Veřejné služby

Silné stránky	Slabé stránky
- Základní ucelená nabídka veřejných služeb (školy, zájmové vzdělávání, sociální a zdravotní služby, sport atd.) - Vzdělávací instituce připravené na růst počtu dětí a žáků - Široká nabídka spolků a jejich činností - Tradice pěveckých souborů a folklorních slavností - Dostatečná nabídka různých sportovišť pro organizované skupiny (tělocvična, fotbalové a hřiště u školy, tenisové kurty)	- Chybí sál pro větší společenské akce - Nedostatečná kvalita a dostupnost některých sportovišť pro neorganizovanou veřejnost - Málo prostor vhodných pro neformální a neorganizované setkávání občanů (dětská hřiště, piknikova místa, lavičky apod. …) - Přírodní i technické bariéry pro pohyb obyvatel v obci (pěší i cyklo)
Příležitosti	**Ohrožení**
- Posílení komunitní funkce školy (vzdělávání a akce pro děti i dospělé) - Zlepšení možností trávení volného času (kulturní, sportovní i další infrastruktura) - Zlepšení komunitního života v obci (zapojení obyvatel do života obce)	- Omezení nabídky zdravotnických služeb - Obyvatelé zůstávají „myšlenkově a vztahově“ navázáni na Plzeň

Tabulka P7: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Ekonomika

Silné stránky	Slabé stránky
- Lokalizace velkého počtu průmyslových podniků - Velký počet pracovních míst – významné centrum zaměstnanosti - Nízká nezaměstnanost - Nadregionální atraktivita cestovního ruchu – Golf Park Plzeň	- Omezená nabídka (i kvalita) některých komerčních služeb (obchod potravinami, restaurace) - Obec vlastní jen omezený počet pozemků a budov (pro rozvoj obce) - Nevyužitý areál Armaturky blízko centra obce (brownfiled)
Příležitosti	**Ohrožení**
- Revitalizace brownfieldů pro lehkou výrobu, služby či pro bydlení - Volné rozvojové plochy určené pro lokalizaci průmyslu - Užší spolupráce s průmyslovými podniky - Příchod nových investorů (využití brownfields) - Využití dojížďky za prací pro rozšíření nabídky služeb v obci (zlepšení dostupnosti z průmyslových zón) - Zvýšení atraktivity některé vybavenosti pro návštěvníky (koupaliště)	- Ekonomická recese - Odchod významného zaměstnavatele - Příliš velká specializace na průmyslovou výrobu - Zastarání průmyslových areálů a problémy spojené s jejich regenerací - Ztráta vlivu obce na charakter a rozsah zástavby

Tabulka P8: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Doprava

Silné stránky	Slabé stránky
- Výhodná dopravní poloha na silnici II/180 - Blízkost Plzně - Dobrá dostupnost obce automobilovou, železniční dopravou a také MHD - Dobrá dostupnost autobusových zastávek a dostatečný počet spojů	- Vysoké zatížení obce nákladní dopravou - Nedostatek parkovacích míst pro IAD zejména u průmyslových závodů, školy a bytových domů - Chybějící chodníky podél hlavních tahů (např. k průmyslové zóně), u školy, v Nové Huti za viaduktem - Nevhodná poloha železničních zastávek – velká docházková vzdálenost
Příležitosti	**Ohrožení**
- Výstavba obchvatu sídel Kyšice, Dýšina na II/180 – odvedení tranzitní dopravy - Přesun železniční zastávky blíže centru obce po uvedení tunelů do provozu - Možnost posílení počtu spojů MHD o víkendu	- Omezení významu železniční dopravy po převedení do nové stopy (tunel) - Rostoucí intenzita nákladní dopravy - Chybějící obchvat obce - Růst nákladů na MHD v souvislosti s oslabením významu železniční dopravy

Tabulka P9: Oborová SWOT analýza obce Dýšina - Technická infrastruktura a životní prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
- Dostatečné zajištění zásobování pitnou vodou vodovodem z Plzně - Intenzifikace a modernizace ČOV v roce 2015 - Vysoké procento napojených domácností na kanalizaci i plyn - Dokončený systém protipovodňových opatření na Klabavě - Vysoká efektivita sběru tříděných surovin pomocí sběrných nádob i sběrného dvora - Hodnotné přírodní prostředí ve východní části obce (řeka Klabava, les s Kokotskými rybníky)	- Stav zelených ploch i v centru obce (za OÚ) - Vysoká intenzita osobní i nákladní dopravy – hluk, emise, zvýšené riziko nehod
Příležitosti	**Ohrožení**
- Po rozšíření kapacity ČOV možnost dalšího rozvoje obce - Dobudování kanalizace v okrajových částech obce - Revitalizace biokoridoru Rokle a jeho zapojení do systému rekreační zeleně obce - Revitalizace ploch zeleně na návsi a v širším centru obce - Realizace KPÚ – možnost zvýšení rekreačního využití krajiny	- Nedostatek zdrojů na postupnou obnovu vodovodní sítě - Nedostatek investic na obnovu zastaralé kanalizace z 80 let - Zastarávání technologií a technické infrastruktury výrobních podniků

Přehled P10: Popis indikátorů vývoje obce Dýšina

Index změny počtu obyvatel (k 31.12.)

- vývoj počtu obyvatel je hlavním indikátorem atraktivity obce
- počet obyvatel v daném roce / počet obyvatel v předchozím roce * 100
- zdroj dat: ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Intenzita bytové výstavby

- bydlení je základní funkcí sídel; ukazatel kromě bytové výstavby do značné míry indikuje atraktivitu území pro obyvatele, vč. potenciálních
- počet dokončených bytů v daném roce / střední stav obyvatel (tj. k 1.7.) * 1000
- zdroje dat:
  - ČSÚ, Veřejná databáze, Stavebnictví, byty, Dokončené byty v obcích – odkaz: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=statistiky#katalog=30836
  - ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Podíl cizinců (k 1.1.)

- ukazatel dokládá podíl cizinců s platným povolením k pobytu, kteří jsou zpravidla méně sžití s prostředím, což může klást vyšší nároky na jejich integraci
- počet cizinců / počet obyvatel celkem * 100
- zdroje dat:
  - MV ČR, Počet obyvatel v obcích, Informativní počet cizinců v obcích a v městských částech – odkaz: http://www.mvcr.cz/clanek/statistiky-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx
  - ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Podíl obyvatel do 14 let (k 31.12.)

- podíl mladých obyvatel indikuje perspektivu obce i zájem mladých rodin s dětmi o bydlení v obci
- počet obyvatel 0-14 let / počet obyvatel celkem * 100
- zdroj dat: ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Počet žáků základních škol na 100 obyvatel do 14 let

- indikátor dokládá význam centra pro okolí z hlediska vzdělávání zajišťované obcí
- počet žáků ZŠ / počet obyvatel 0-14 let * 100
- zdroje dat:
  - vlastní: statistika ZŠ
  - ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (k 31.12.)

- podíl seniorů ukazuje nároky na podstatnou část sociálních služeb
- počet obyvatel 65 a více let / počet obyvatel celkem * 100

- zdroj dat: ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Počet neuspokojených žádostí o pobytové sociální služby na 100 obyvatel ve věku 65 a více let

- indikátor prezentuje tlak na tento typ sociálních zařízení
- počet neuspokojených žádostí o pobytové sociální služby / počet obyvatel ve věku 65 a více let * 100
- zdroje dat:
  - vlastní: statistika DPS
  - ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obce Plzeňského kraje v roce 2012 – odkaz: http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/krajp/321307-13-xp

Počet zaměstnaneckých pracovních míst na 100 obyvatel v produktivním věku

- jediný ukazatel pro každoroční sledování nabídky pracovních míst a tedy i pracovního významu na úrovni obcí, a to na základě administrativních zdrojů dat
- počet zaměstnaneckých pracovních míst k 1.12. / počet obyvatel ve věku 15 až 64 let k 31.12. * 100
- zdroje dat:
  - MF, Vyhláška o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů
  - ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou na 100 obyvatel (k 31.12.)

- indikátor odráží podnikatelskou aktivitu v obci
- počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou / počet obyvatel * 100
- zdroje dat:
  - ČSÚ, Veřejná databáze, MOS – Městská a obecní statistika – odkaz: https://vdb.czso.cz/mos/
  - ČSÚ, Krajská správa v Plzni, publikace Obyvatelstvo Plzeňského kraje v roce xy – odkaz: https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp-obce

Podíl nezaměstnaných (k 31.12.)

- základní ukazatel trhu práce, který však ÚP publikuje za obce podle nové metodiky až od roku 2014
- počet nezaměstnaných evidovaných ÚP / počet obyvatel ve věku 15 až 64 let * 100
- zdroj dat: ČSÚ, Veřejná databáze, Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob - územní srovnání – odkaz: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=statistiky&katalog=30853

Počet nehod s následkem na zdraví osob

- významný ukazatel nehodovosti a jejích následků
- počet nehod s následkem na zdraví osob
- MD ČR, Jednotná dopravní vektorová mapa, Statistika nehod v mapě, Statistické vyhodnocení nehodovosti v silničním provozu ve vybraném správním území – odkaz: http://maps.jdvm.cz/cdv2/apps/nehodyvmape/Search.aspx